

b O N U M **p U B L I C U M**

**Helyreáll a Ludovika
szoborgyűjteménye** 50

ÖSZTÖNZŐ ÁLLAM 27

Velencei-tó

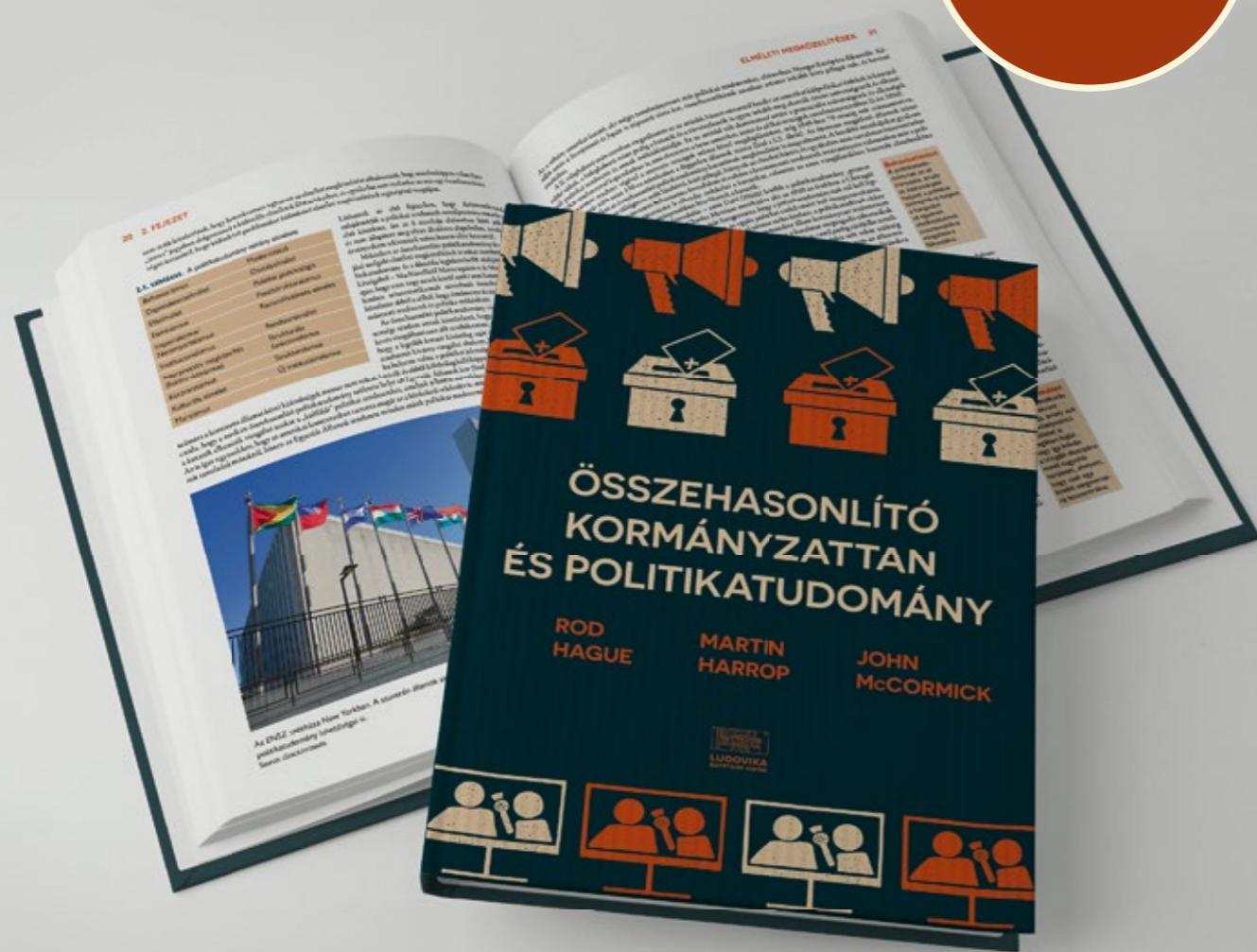
**Élményszerű
oktatással
a jövő szakembereiért**

természetes
folyamatok
útjában? 45

– interjú Kovács Gábor dékánnal 6

Az *Összehasonlító kormányzattan és politikatudomány* című könyv világszerte a politikatudomány alapvető műve, sokrétű és könnyen érthető útmutató tudományos szakemberek és érdeklődők számára egyaránt. A kötet először olvasható magyar nyelven.

**Elektronikusan
már kapható!**

Ludovika Könyvesbolt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.

+ 36 1 432 9000 / 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu

📱📺 Ludovika Egyetemi Kiadó

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Elindult az új tanév

Ösztönző állam – paradigmaváltás a gazdaságirányításban

Dízelautók, ne tovább?!

TISZTELET A TERMÉSZETNEK, MEGBECSÜLÉS AZ ELŐDÖKNEK

A késő nyár bőven adott munkát a vízügyi szakembereknek. A Velencei-tó helyzete a hazai média kereszttüzebe került: kiszáradt tómeder, halpusztulás, part menti beruházások. Korábban soha nem látott képekkel illusztrálhattuk cikkünket, amelyben Bíró Tiborral, a Víz tudományi Kar dékánjával beszélgettünk a tó helyzetéről és a fenntartható ökoszisztéma stratégiájáról. A természet ezen, középpontban lévő aktualitásán túl az NKE közösségében az elmúlt időszak vitathatatlanul rendészeti középpontú kerek évfordulói voltak a fókuszban: fél évszázados jubileumát ünnepelte a tisztképzés, és harmincéves évfordulóját az egyetem Vám- és Pénzügyőri Tanszéke. Az elődök tisztelete és a folyamatos fejlődés kiemelten fontos egyetemünk számára. Változatos programsorozattal – emléktábla-avatással, tudományos konferenciával, ünnepi állománygyűléssel, a *Közrendjéért életüket vesztett hősök* emlékmű megkoszorúzásával, kiállításal és pódiumbeszélgetéssel – emlékeztünk. De vajon mit fog tartalmazni a jubileumi évforduló kapcsán elhelyezett időkapszula, és mi lesz a „Rendészettudományi Kar jövője”? Ezekre a kérdésekre is választ kaptunk Kovács Gábor rendőr dandártábornoktól, a kar júliusban kinevezett dékánjától. Az elődök tisztelete az egyetem alapítása óta kiemelt cél, amelyet mi sem mutat jobban, mint az Orczy-parkba egymás után érkező bronzból öntött szobrok és másolatok. Csikány Tamás rektorhelyettestől mindent megtudtunk a Ludovika Campus szoborhelyzetéről.

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2021. OKTÓBER

02	MOZAIK	24	A KÖZÖS EMLÉKEZÉS ÜNNEPE	42	KUTAK A KÖZ SZOLGÁLATÁBAN
06	ÉLMÉNYSZERŰ OKTATÁSSAL A JÖVŐ SZAKEMBEREIÉRT	27	ÖSZTÖNZŐ ÁLLAM – PARADIGMAVÁLTÁS A GAZDASÁGIRÁNYÍTÁSBAN	45	VELENCEI-TÓ: TERMÉSZETES FOLYAMATOK ÚTJÁBAN?
11	#NKE NYÁR	30	30 ÉVES A VÁM- ÉS PÉNZÜGYŐRI TANSZÉK	50	HELYREÁLL A LUDOVIKA SZOBORGYŰJTEMÉNYE
14	SOKSZÍNŰSÉGBEN KELL AZ EGYSÉGET MEGTALÁLNI	32	ÚJ KIHÍVÁSOK ELŐTT A NATO	54	AZ IDŐSZERŰ PORTRÉKÖTET
16	A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG! – ESKÜT TETTEK A HHK FRISS DIPLOMÁSAI	34	KI VISZI TOVÁBB MERKEL ÖRÖKSÉGÉT?	55	MAGYAR FELIRAT EGY KOREAI KÓRHÁZ KERTJÉBEN
18	ELINDULT AZ ÚJ TANÉV	36	HELYZETJELENTÉS AFGANISZTÁNROL	56	LUDOVIKA SZABADEGYETEM
23	RERUM NOVARUM 130!	39	DÍZELAUTÓK, NE TOVÁBB?!		

LENDÜLETBEN AZ ÉLMÉNYSZERŰ OKTATÁS

Az NKE hallgatói az Országgyűlés épületében tettek látogatást. Az idei tanévtől az első évfolyamos hallgatók mindegyike részt vesz majd hasonló programon a Ludoviceum tantárgycsoporthoz kapcsolódva. Az Országház szervezett keretek között történő látogatása az élményszerű oktatást szolgálja. Az első csoportban közel ötven elsőéves hallgató, közülük jó néhányan első alkalommal, járt a törvényhozás épületében. Christián László rendőr ezredes, oktatási rektorhelyettes köszöntőjében azt mondta: a pandémia közepette óriási dolog, hogy létrejött az exkluzív program, az Országház igazi „mesepalota”, építészeti műremek, amely intellektuális kirándulásra hív. Az egyetem hallgatói állandó meghívót is kapnak ide, hiszen a látogatás végén lehetőségük nyílik beiratkozni a néhány éve teljesen megújult Országgyűlési Könyvtárba. A látogatás során az egyetemisták megtekinthették a Szent Koronát a Parlament kupolacsarnokában és belehallgathattak az Országgyűlés plenáris ülésébe, de részt vehettek a magyar törvényhozás ezer évét bemutató élménygazdag tárlaton is. A tervek szerint év végéig az egyetem mintegy ezer hallgatója vehet majd részt hasonló látogatáson.

FEJLESZTÉSI FORRÁSOK ÉRKEZNEK AZ EGYETEMRE

Orbán Balázs a Miniszterelnökség stratégiai és parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes az egyetem tanácsadó testületi ülésén beszámolt: a Kormány az elmúlt hetekben meghozott döntésének köszönhetően továbbra is támogatja az egyetem fejlesztését. Ez azt jelenti, hogy az elkövetkező években (2022–2026 között) az egyetem összesen 17,1 milliárd forint összegű forrást fordíthat fejlesztésekre. Ezen túlmenően további többletforrások érkeznek bérfejlesztésre is, amely jelentős illetményemelés tesz lehetővé az egyetemi munkatársak körében. Orbán Balázs miniszterhelyettes kiemelte, hogy ezen döntéseivel azt a kiemelkedő eredményt is elismeri a Kormány, amelyet az egyetem a felvételi jelentkezési létszámok emelkedése terén ért el: a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzéseire idén mintegy 25 százalékkal többen jelentkeztek a tavalyi évhez képest. Koltay András rektor az ülésen köszönetet mondott azért, amiért a kormány elismeri az egyetemen zajló megfeszített építkező munkát, és felvázolta az egyetem középtávú terveit a képzések és a kutatási tevékenység további fejlesztésével kapcsolatban.

NULLA BALESETI ÁLDOZAT LEGYEN AZ ORSZÁGBAN!

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem harmadik alkalommal adott otthont a Biztonság Hete rendezvényeinek. Kovács Gábor rendőr dandártábornok, dékán sajtótájékoztatón hívta fel a figyelmet: a biztonsággal kapcsolatos szakemberek képzése ezen az egyetemen történik, így a rendezvény szorosan kapcsolódik az NKE-hez. Az Európai Unió és Magyarország célja, hogy 2050-re ne haljon meg senki közlekedési balesetben – jelentette ki Palkovics László, innovációs és technológiai miniszter. A világon naponta 3500-an halnak meg az utakon, ami a világ gazdaság GDP-jét akár 3 százalékkal is csökkenti – jelezte a miniszter. Hozzátette: Magyarországon tavaly 500-nál kevesebben haltak meg ily módon, és az esetek 92-93 százalékát emberi hiba okozza. Ezért is fontos, hogy a műszaki és infrastrukturális feltételek javítása mellett tudatosítsák az óvodásokban, iskolásokban, de a felnőttekben is, mi történik egy közlekedési baleset során, és hogyan kell elkerülni ezeket.

KATONÁKRA SZABOTT ESZKÖZÖKET KAPOTT AZ EGYETEM A MÉDIAHATÓSÁGTÓL

Hírközlési labort adományozott a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karnak. Ez már a tizenhetedik, a hatóság által támogatott labor, de az első olyan, ahol nem polgári célra szánt hírközlési eszközöket telepítettek. „Az NKE és a katonai képzés fontos feladata a technológiai fejlődéssel való lépéstartás” – fogalmazott a labor átadóján Koltay András. Az NKE rektora hozzátette: a kar az egykori Ludovika Akadémia hagyományainak útján halad, ez a hagyomány és szellemiség változatlanul ad a honvéd tisztképzésben, emellett azonban a fejlődésre is szükség van. A haderőfejlesztés az egyetem életét is körülöleli, ami a tananyag átalakítását, a munkatársak felkészítését követeli. A hírközlés létfontosságú a honvédelemben, a hallgatóknak átadott mikrohullámú eszközpark zajokat, hibákat, akadályokat szimulál, és a gyakorlást, a zajok kiszűrésének tesztelését szolgálja – tájékoztatót Karas Monika, az NMHH elnöke. A labor kuriózuma, hogy valós viszonyokat mutat, tehát nem laboratóriumi körülményeket. A rendezvény végén az NMHH elnöke és Koltay András, az NKE rektora támogatási megállapodást írt alá.

ELSŐ MAGYAR JOGI KÖNYVSZALON

A hagyományteremtő szándékkal megszervezett, jogi könyveket bemutató rendezvényen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadójának köteteivel is találkozhattak az érdeklődők. Pröhle Gergely, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatója a Ludovika Egyetemi Kiadóról és a Járvány sújtotta társadalom című kötetről kérdezte a szerkesztőket: Koltay Andrást, az NKE rektorát és Török Bernátot, az EJKK igazgatóját. Koltay András a kiadó feladatairól beszélt bevezető gondolataiban. Török Bernát hozzátette: a kiadó egyediségét az adja, hogy a szerzőknek nem pusztán tudományos szinten kell helytállniuk, hanem törekedniük kell a közérthetőségre is, hogy a társadalom széles rétegeihez is elérjenek a legfrissebb kutatási eredmények. A Járvány sújtotta társadalom című könyv mellett a szintén a Ludovika Egyetemi Kiadó égisze alatt megjelent Polt Péter: Törvény és igazság című kötetet is bemutatták. Továbbá az Első Magyar Jogi Könyvszalón programjának keretén belül a kiadó további köteteit is dedikálták a szerzők: így a bemutatott könyvek mellett a Lovász László Gábor és Trócsányi László szerkesztésében megjelent Európai körkép és Martonyi János Nemzet és Európa. Emlékirat helyett című kötetek alkotóival is találkozhatott a közönség.

AMIT MÁTHÉ GÁBOR NEM TUD, AZT NEM IS ÉRDEMES TUDNI

Szeptember 6-án ünnepelte születésnapját Máthé Gábor jogtörténész, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az Eötvös Loránd Tudományegyetem professor emeritusa. Ebből az alkalomból az egyetem ünnepi kötettel köszöntötte az elismert jogtudóst. A jogtörténész többek között az Államigazgatási Főiskola és annak jogutódjai, a Károli Gáspár Református Egyetem, valamint a Budapesti Corvinus Egyetem tanszékvezetői, dékáni pozícióit is betöltötte. Kutatási területe a magyar alkotmány- és jogtörténet, foglalkozott a magyar alkotmány és közigazgatás intézményrendszerének fejlődéstörténetével, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás határterületi problematikájával, a választójoggal és a közigazgatás büntetőhatalmával. Horváth Attila, az NKE Állam- és Jogtörténeti Tanszékének vezetője ünnepi beszédében úgy vélekedett, „amit Máthé Gábor nem tud, azt nem is érdemes tudni”. Ezt kiegészítve Koltay András, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora köszöntőjében leszögezte „Máthé Gábor mindenhol ott van”, nemcsak fizikailag, hanem a szellemiségével is, hiszen az ELTE-t alma materüknek tekintő megkerülhetetlen jogtörténészek között szintén megtalálható. Deli Gergely, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának nemrég megbízott dékánja ünnepi beszédében úgy fogalmazott, az elismert jogtörténész volt az első, aki kinevezését követően telefonon kereste fel; ez megmutatja, hogy a professor „rendelkezik a személyes beszélgetések eleganciájával”. Máthé Gábor itt van köztünk, ezt észre kell vennünk, azonban a jogtudós „óriások” közé tartozik – emlékeztetett. Deli Gergely hozzátette, Erdélyből menekült családjá révén élete összefonódik a székely jogtörténetével.

KUTATÓK ÉJSZAKÁJA

A Ludovika és a Zrínyi Campusokon főként elméleti előadásokon vehettek részt a látogatók, míg Baján és Szolnokon számos interaktív bemutatón keresztül személyesen is megismerhették az egyetemen folyó munkát. A legnépszerűbb programok közé tartozott a rendőrségi és büntetés-végrehajtási kutyás bemutató, a VR repülőgép-szimulátor, a drónok és 3D szkennerek bemutatása; de az érdeklődők mobil planetáriumban, égboltszínházi bemutatón is részt vehettek, vagy mikroszkóp alatt vizsgálhattak meteorit darabokat, és kipróbálhatták a domborzati elemeket bemutató digitális homokozót is. A tantermi előadásokon az egyetemen folyó oktatás és kutatás főbb irányvonalai rajzolódtak ki, így a kiberbiztonság, biztonságpolitika (nemzetközi konfliktusok), jogalkalmazás (különleges jogrend, nemzetközi jog), jogtörténet, nemzetközi politikai tanulmányok, diplomácia, vízminőség, klímakutatás, hadtudomány és hadtörténet, valamint a katasztrófavédelem (kockázatértékelés, műveletirányítás, tűzmegelezés) területéről mutatkoztak be a szakemberek.

137 PROGRAM, 4 CAMPUS,
2000 LÁTOGATÓ

ÁTADTÁK A LUDOVICEUM-KUPÁT

Népszerű volt a rendhagyó innovációs verseny, az I. Ludoviceum-kupa, amelyen az egyetem hallgatói vettek részt. A győztes csapat az első helyért járó kupát is átvehette az Oktatási Központ aulájában. A verseny népszerűsége indokolja, hogy a megmérettetést 2022-ben is megrendezzék, hogy újabb csapatok neve kerülhessen fel a serlegre. A verseny ötlete a Ludoviceum tantárgycsoport indulásakor merült fel, a három forduló során összesen hetvenegyen mérték össze tudásukat, húsz csapatban. Az első fordulóban tizenkét tételmondat közül kellett a csapattagoknak kiválasztani a számukra legszimpatikusabbat, majd 3-5 oldalban újragondolni a kor eseményeit, és a megváltozott cselekményszál jövőbeni következményeit. Az elődöntőbe jutott hat csapatnak párbajt kellett vívnia, végül hárman mérkőztek meg a döntőben. A dobogós csapatok névsora már ismert lehet, hiszen az eredményhirdetés még májusban lezajlott, most azonban a kupát is a magasba emelhetette az első helyezett De Riscrittori néven induló csapat.

CEEeGov HETEDSZER

Hetedik alkalommal rendeztek konferenciát a közép- és kelet-európai elektronikus demokráciáról és az elektronikus kormányzásról a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A kétnapos tudományos tanácskozás fő témája idén a koronavírus-járvány elektronikus közigazgatásra gyakorolt hatása volt. A Central and Eastern European eGov Days 2021 (CEEeGov Days 2021) konferencia megnyitóján Koller Boglárka, az NKE nemzetközi rektorhelyettese a járványhelyzet által átalakított világra, illetve a pandémia rövid és hosszú távú hatásaira hívta fel a figyelmet. „A krízishelyzetek lehetőséget adnak a változásra” – köszöntötte a megjelenteket. Koller Boglárka hangsúlyozta: az intézmény bár fiatal egyetemnek számít, mégis sok tapasztalata van a közigazgatási képzésben, és olyan innovatív megoldásokat kínál Magyarország számára, amelyek példaértékűek lehetnek más közép-kelet-európai országok számára is. Deli Gergely megnyitójában elmondta, hogy a mostani rendezvény programja szoros együttműködés és rengeteg közös munka eredményeként született meg részben azzal a szándékkal, hogy nemzetközi és interdiszciplináris rálátást nyújthasson a pandémia nyomán megváltozott életkörülményekre. A Central and Eastern European eGov Days 2021 konferencián tizenhét szekcióban összesen negyvenöt előadást hallgathattak meg az érdeklődők. Szó volt az okosvárosokról, a mesterséges intelligencia és a közigazgatás kapcsolatáról, de arról is, hogy az önkormányzatok miként tudják jól használni a közösségimédia-felületeket, illetve olyan, az elektronikus megoldások szempontjából elhagyhatatlan témákról is, mint a kiberbiztonság és az adatvédelem.

Élményszerű

Kovács Gábor rendőr dandártábornok neve nem ismeretlen a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Az intézmény 2012-es alapításától kezdődően nyolc évig oktatási rektorhelyettesként, tanszékvezetőként, sportegyesületi elnökként, július közepétől a Rendészettudományi Kar új dékánjaként tevékenykedik.

Ez utóbbi kapcsán beszélgettünk a kar jövőjéről, a rendészeti alapkiképzés újdonságairól, illetve a rendészeti felsőoktatás ötvenéves jubileumi ünnepségsorozatáról; de a katasztrófavédelmi képzés iránt érdeklődők is megtudhatnak néhány újdonságot.

- Július 16-ától vezeti a Rendészettudományi Kart. Emlékszik, mi volt az első teendője dékánként?

Már tanszékvezetői tapasztalataim alapján is tudtam, hogy egy hatékonyan működő, rendezett viszonyokkal bíró kart veszek majd át az elődömtől, de teljes és átfogó képet szerettem volna kapni a kar jelenlegi helyzetéről, ezért elsőként nagyon alaposan áttanulmányoztam az átadás-átvételi anyagokat. Nem csalódtam, elődöm kiemelkedő munkát végzett dékánsága idején.

- Milyen alappillérei vannak a dékáni programjának?

A programom egyik alappillére a szakmaiság: a legfontosabb az, hogy amit teszünk, szakmailag kiváló szinten tegyük. Másodikként a minőséget említhetem; fontos, hogy minőségi munkát végezzünk. A harmadik pillér a hatékonyság: azaz a ráfordított energiával, befektetett munkával arányos eredményeket várok el minden munkatársamtól. Végül a közösséget említeném: a karon végzett minden tevékenységnek a közösséget kell szolgálnia.

oktatással a jövő szakembereire

- Mi a lényege az „RTK jövője” elnevezésű szervezetfejlesztési koncepciónak?

Dékáni pályázatom előkészítésével egy időben, az oktatási rektorhelyettes és az akkori dékáni vezetés létrehozott egy munkacsoportot. Ennek keretében többszörösen összetett feladatrendszert modelleztünk, amelynek lényege a Rendészettudományi Kar több területen történő megújítása volt. Fő célként a kiemelt kari kutatások fejlesztését és kari márkáépítés keretében a Rendészettudományi Kar ismertségének további növelését fogalmazták meg; hiszen a Rendőrtiszti Főiskola megszűnése óta eltelt tíz év, azonban a nevét még esetenként most is megemlítik a médiában. Emellett megalakult egy munkacsoport a kari tudományos teljesítmény növelésére, egy másik az oktatói-hallgatói kiválóság ösztönzésére, a tehetséggondozásra, a hallgatói utánpótlás biztosítására, a bevételek vizsgálatára. Ezt a munkát

én vezetem. Külön munkacsoport kíséri figyelemmel az új oktatási módszerek alkalmazását, és alakult egy munkacsoport a kar nemzetköziesítésére is, valamint a jelenlegi képzések aktualizálására. Ezen munkacsoportoknak az irányítását a kar vezetése teljes egészében magára vállalta. Rövid időn belül is látható, eredményes munkát szeretnénk végezni, eredményeket szeretnénk látni, hiszen nem az íróasztal fiókjának dolgozunk!

- Találkozhatnak Önnek a hallgatók valamilyen tantárgy keretében?

Az alapképzésben a rendvédelmi hallgatóknak a Vezetés- és szervezélmélet című tantárgyat oktatom, általában egy-két évfolyamon vannak foglalkozásaim, emellett vezetési gyakorlatokat szervezek. A rendészeti vezető mesterképzésben elsőéves hallgatókat tanítok a Rendészeti szervek felsőszintű irányítása című tárgy keretében. Ebben a képzésben

többségében gyakorló rendészeti vezetőkkel találkozom. Érdekes megtapasztalni, ahogyan ráismernek azokra a vezetéselméleti alaptételekre, amelyeket eddig nem tudatosan, de használtak vezetői munkájuk során. A mesterképzés pedig megadja azok elméleti háttérét.

● **Ha már a vezetéstudomány az oktatási-kutatási területe... Volt rektorhelyettes, jelenleg a Rendészettudományi Kar dékánja. Más-más vezetői attitűdöt igényelnek a különböző szervezetek?**

A dékáni feladatok ellátása egyszerre kihívás és megtisztelő szolgálat is számomra. A feladat lefedi a teljes kari tevékenységet. Mindegyik vezetői feladatkörben „csapatot” kell vezetni, meg kell találni azt a munkatársi közösséget, amelyik azonosul a feladattal, és akikkel közösen végezzük a dolgunkat. Vezetőként a legfontosabb céloknak azt tűztem ki, hogy minden feladat elvégzésére az arra legalkalmasabb munkatársat sikerüljön kiválasztani, motiváljam őt, és az adott munka elvégzéséhez biztosítsam a feltételeket. Elengedhetetlennek tartom az őszinte munkakapcsolatok megteremtését, a tökéletesre való törekvést, a folyamatos jobbítás iránti igény meghonosítását.

● **Tavasszal teljesen új alapokra helyeződött az egyetemi sportélet.**

Az egyetemen láthatóan megújult a sportélet. A sportegyesület felvette a Ludovika Sportegyesület nevet. Munkatársaimmal együtt még aktívabbá szeretnénk tenni az egyetemi sportot. Ezen közösen dolgozunk az Egyetemi Sportirodával, stratégiai és operatív kérdésekben is folyamatosan egyeztetünk. Szakosztályaink megújultak, átalakultak, kibővültek. Többek között kiváló Vívószakosztályunk van, leraktuk a Cheerleader Szakosztály alapjait is. A sport révén teret nyert az élményszerű oktatás is, hiszen hallgatóinknak egyedülálló lehetőségük van tanóra keretében vívást és lovaglást tanulni.

● **Jelenleg is zajlik az alapfelkészítés intenzív szakasza; idén már az Orczy-parkban is találkozhatunk a fegyverkezelés elsajátítását gyakorló hallgatókkal. Közlebb hozzák a rendészeti képzést a civil társadalomhoz?**

A rendészeti alapfelkészítés január végéig tart, február elején tisztjelölti vizsgát tesznek az elsőéves hallgatók. Az alapfelkészítés intenzív első szakaszának az előkészítése során felkészítést tartottam a kiképzőknek, ahol kérdésként felmerült, hogy hol legyenek a foglalkozások helyszínei. Válaszom az volt, hogy az Orczy-park is lehetőséget nyújt arra, hogy láthatóvá váljunk, legyünk büszkéek arra, amit csinálunk; hiszen a haza szolgálatára és a jogkövető állampolgárok védelmére készülünk fel. Ezért vannak itt a foglalkozások, amelyeken a hallgatók fegyelmetten gyakorolják a feladatokat. Úgy látom, a park látogatói távolról figyelik a kiképzést, bizonyára számukra is újszerű és érdekes ez a megjelenés.

● **Májusban jelentette be a rendőrség, hogy állománya számára rendszeresíti a Tasert mint kényszerítő eszközt.**

A hallgatók is találkozhatnak majd ilyen eszközökkel kiképzésük során?

Természetesen törekszünk a legmodernebb eszközök kezelésének elsajátítására, így a hallgatók is meg fognak ismerkedni az újonnan rendszeresített kényszerítő eszközzel. A Rendészettudományi Kar állományában dolgozó lökiképzők elismertek a rendvédelmi szervek körében, Gáspár Miklós rendőr alezredes, mesteroktató, a Taser egyik hazai oktatója, rendszeresen vezet felkészítő-tanfolyamokat, így a tisztjelöltek ezirányú felkészítésében fontos szerepet fog kapni.

● **Idén végzett az első négyéves évfolyam a Rendészettudományi Karon. Milyen tapasztalatok szűrhetők le a mintaévfolyam elmúlt éveiről?**

A hároméves képzés négyévesre növeléséhez az a felismerés vezetett, hogy nagy mennyiségű anyagot kellett megtanulniuk a hallgatóknak: a rendvédelmi szervek által használt informatikai rendszerektől a jogszabályokon át, a különböző eljárásrendeket, gyakorlati fogásokat. Ez a korábbi években nagyon leterhelte a tisztjelölteket, így négy évre növeltük a képzés idejét, aminek köszönhetően szabadabbá váltak a hallgatók a mindennapokban. Úgy gondolom, a tanulmányi eredményeken is látszik ez, hiszen a hallgatóknak több idejük van felkészülni egy-egy vizsgára.

● **A Katasztrófavédelmi Intézet által nyújtott képzések fontos részét jelentik a Rendészettudományi Kárnak.**

A katasztrófavédelem a rendvédelmi szervekhez tartozik; a végzetek hivatásosok lesznek, így az ő képzésük alapvetően olyan, mint bármelyik másik rendészeti szakirányé. Az intézet hallgatói jelenleg a Hungária körúti campuson tanulnak, a gyakorlati foglalkozások egy részét a Katasztrófavédelmi Oktatási Központban bonyolítják le számukra, hiszen a különböző eszközök, felszerelések ott állnak rendelkezésükre. Hamarosan azonban ez megváltozik, hiszen elkezdődik a Katasztrófavédelmi Speciális Képzési Épület és Kollégium építése a Ludovika Campuson. A tervek szerint az épületegyüttesben négy szerállásos tűzoltóórsöt is kialakítanak, szolgálatot ellátó állománnyal, amely riasztható lesz a környékbeli káreseményekhez. Az őrsön, gyakorlati képzésük keretében, a tűzoltó tisztjelöltek is bekapcsolódnak a szolgálatellátásba. A beruházásnak köszönhetően ideális körülmények közé kerül a katasztrófavédelmi képzés.

● **A karon nem csupán hivatásos, hanem civil szakembereket is képeznek.**

A Katasztrófavédelmi Intézet a 2022 szeptemberében induló négyéves tűzvédelmi mérnöki alapképzéssel megkezdte a műszaki területek iránt érdeklődők képzését. A hazai beruházások folyamatos bővülése az építmények és az ipari

technológiák tűzvédelmével kapcsolatos tervezői, kivitelezői és üzemeltetési feladatok ellátásához értő mérnök szakemberek utánpótlását igényli, ezért indítja az egyetem ezt a civil képzési szakot. Az építendő speciális képzési központban a mérnöki szak képzéséhez szükséges infrastruktúrát is kialakítjuk, lesz többek között tűzvédelmi számítógépes terem a szükséges tervezői és modellezési szoftverekkel, illetve tűzvédelmi laboratórium is.

A felsoroltakon kívül más civil képzéssel is rendelkezik a kar: a biztonsági szakirányon az önkormányzati ágazat, fegyveres biztonsági és magánbiztonsági cégek számára képzünk szakembereket, akik jó elhelyezkedési eséllyel indulnak.

● **Szeptember elején nagyszabású rendezvénysorozattal ünnepeltük a felsőfokú rendészeti képzés ötvenedik jubileumát. Hogyan értékeli a többnapos rendezvénysorozatot?**

A rendvédelmi felsőoktatás ötvenedik évfordulójának alapját, a Rendőrtiszti Főiskola 1971. szeptember 1-jei alapításának dátuma adta, amelyhez kapcsolódóan ünneppsorozatot szerveztünk a jubileumra. Augusztus 31-én Alumni-nap keretében találkozhatott egymással a főiskola első évfolyama, a negyven éve végzettek, a huszonöt éve végzettek és néhány kiválóan végzett egykori hallgató. De nem csupán ők, hanem az éppen alapképzésüket töltő elsőéves hallgatók is csatlakozhattak a szabadtéri programokhoz. Szeptember 1-jén emléktáblát avattunk a Rendészeti Speciális Oktatási Épületben. Ezt követően emlékülésen elevenítettük fel a tisztképzés történelmi előzményeit, majd délután elismeréseket vehettek át munkatársaink az ünnepi állománygyűlésen. A rendezvénysorozat zárásaként a kar teljes jelen lévő állománya koszorúzta meg ünnepélyes keretek között *A közrendért, a haza biztonságáért életüket vesztett hősök* emlékművet.

● **November 19-e a Rendészettudományi Kar napja. Mivel készülnek ez alkalomból?**

A korábban említett ötvenéves évforduló alkalmából szeretnénk időkapuszlat elhelyezni a Ludovika Campuson a Kar napján. A kapszulába a jubileumi alkalomból készült kiadványokból szeretnénk egy-egy példányt elhelyezni, kiegészítve digitális anyagokkal, fényképekkel, hallgatói üzenetekkel, mellékelve egy az egyetem és a kar vezetése által írt levelet is. A kapszulát lakattal lezárva helyeznénk el végső helyére. Az irodámban található a Rendőrtiszti Főiskola vezetőinek életútját tartalmazó könyv, amely dékánról dékánra hagyományozódik; ezzel a könyvvel együtt szeretném átadni az időkapuszla kulcsát is az utódoknak, azzal az üzenettel, hogy a ládikó 2071. november 19-én kinyitható. Úgy gondolom, hogy mostani hallgatók hetvenéves korukban járva még jelen lehetnek a kapszula felnyitásánál, ahol találkozhatnak fiatalabb önmagukkal – biztosan szép és meghatározó esemény lesz.

● **Azok a tisztjelöltek, akik jelenleg a karon tanulnak, vélhetően több évtized múlva is a rendőrség kötelékében fognak szolgálni. Hogyan készítjük fel őket a jövőre?**

Nagy kihívás és nehéz feladat 30-40 évre előre látni, mire lehet szüksége a jövő rendvédelmi tisztjeinek. Fontos, hogy jó alapokat adjunk a hallgatóknak: a jelenlegi legkorszerűbb tudást szükséges közvetítenünk, mindezek mellett az új befogadására való képességekkel ruházzuk fel őket. A rendészeti alapképzés csupán az életük egy állomása, mindenképp tovább kell fejlődniük, törekedniük kell a mesterképzésben való részvételre, a különböző tanfolyamok elvégzésére, a folyamatos önképzésre annak érdekében, hogy mindig naprakész ismeretekkel rendelkezzenek, saját szakterületükön ők legyenek a legjobbak. Mindezeknek köszönhetően hallgatóink nagy bizonyossággal meg fognak felelni a több évtized múlva jelentkező kihívásoknak is.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

#NKE nyár

EFOTT
CSAK SZABADON...

A nagy hőség ellenére is több mint 89 ezren látogatták meg az Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozóját, az EFOTT-ot, amelyen a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) szakkollégiumai és diákszervezetei is részt vettek: többek között az Ostrakon Szakkollégiummal, a Magyary Zoltán Szakkollégiummal, a Ludovika Collegiummal és az Erasmus Student Networkkel ismerkedhettek meg az érdeklődők. Az NKE standjánál fergeteges hangulat várta a szórakozni vágyókat, az NKE Civil Színpadnál pedig olyan izgalmas előadásokat is meghallgathattak a fiatalok, amelyek a mindennapi diplomácia világáról, a hallgatói tehetséggondozás jövőbeli irányairól vagy a járványkezelés kontra alapjogokról szóltak.

MCC Feszt

A szórakozási lehetőségek mellett a Mathias Corvinus Collegium (MCC) teljes képzési palettájával és neves hazai, valamint nemzetközi közéleti személyiségekkel is megismerkedhettek az érdeklődők a 25 éves tehetséggondozó intézmény első fesztiválján Esztergomban. Az augusztus 5-7-ig tartó esemény megnyitóján Orbán Balázs a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára, az MCC kuratóriumi elnöke a közösségépítés fontosságát hangsúlyozta. A miniszterhelyettes arról beszélt, hogy a ma fiataljai a szórakozás mellett intellektuális élményekre vágyanak, valamint arra, hogy nemzetközi szinten is rálátást nyerjenek a világ aktuális történéseire. Az EDU sétányon felállított sátrak egyikében a Ludovika Collegium képzésével, vezetőivel és hallgatóival is megismerkedhettek az Esztergomba látogatók. A tehetséggondozó program képviselői tájékoztató előadásokkal és interaktív programokkal várták az érdeklődőket. A Ludovika Collegium olyan „egyetemközi” program, amely egyénre szabott mentorálással, képzéssel és készségfejlesztéssel lehetőséget kínál az egyetemisták számára, hogy fejlessék képességeiket, valamint segíti őket a pályorientációban, hogy megtalálják

azt a karrierpályát, amelyben kiteljesedhetnek és a társadalomért, a közösségért is tehetnek. Kovács Éva, a Ludovika Collegium programigazgató-helyettese elmondta, hogy az MCC Fesztre is olyan kínálattal készült a tehetséggondozó program, amely többek között a szakmai műhelymunkába nyújt betekintést. Az érdeklődők pszichológus szakértő vezetésével karrierutat rajzolhattak fel és tudatosíthatták magukban karrierelványaikat, továbbá az önismereti kérdőív segítségével azt is kideríthették, milyen jellegű munkakörnyezet illik leginkább hozzájuk. A bátor jelentkezők szimulációs játékban teheték próbára tudásukat, ahol egy külpolitikai konfliktus feloldásának lehettek aktív résztvevői, amelynek során megtanulhatták a sikeres érvelés és együttműködés útján összehangolni érdekeiket.

GÓLYATÁBOR 2021

Az egyetem és a karok vezetőivel is megismerkedtek a felvételt nyert hallgatók a 2021-es NKE Gólyatáborban.

Számos programmal, ismeretterjesztő előadásokkal és tánccal is készültek a Hallgatói Önkormányzat szervezői a gólyatábor második napjára. Idén újra Tata város adott otthont a gólyatábornak, ahol közel négyszáz hallgató ismerkedhetett meg leendő szaktársaival és évfolyamtársaival. „Hivatásrendeken átívelő baráti kapcsolatokat jelent az egyetemi közösséghez tartozás, amelynek alapjait itt, a gólyatáborban kezdenek lerakni” – köszöntötte a gólyatábor résztvevőit az NKE oktatási rektorhelyettese. Christián László ezredes azt is kiemelte, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem évről évre népszerűbbnek bizonyul a középiskolások körében, amelyet mi sem mutat jobban, minthogy idén több mint kilencezren jelentkeztek az egyetem által kínált képzések valamelyikére, akik közül 1929-en kezdenek meg tanulmányaikat az új tanévben az egyetem falai között. A központi megnyitót követően a karok vezetői is bemutatkoztak a gólyáknak: könnyed hangulatú beszélgetésekkel igyekeztek összefoglalni számukra, hogy mit tartogatnak az elkövetkező évek. A kari ismerkedéseket követően a gólyák újra összegyűltek a tábor központi helyén, hogy választ kapjanak arra a kérdésre: mennyit ér az NKE-s diploma? A kerekasztal-beszélgetésen elhangzott, hogy az egyetemen végzett hallgatók nemcsak anyagi, hanem szakmai megbecsülésnek is örvendenek, és számos nemzetközi karrierlehetőség közül is válogathatnak. Orbán Balázs, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára úgy

véli, azok, akik a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre jelentkeznek, nemcsak az érettségükről, de előrelátásukról és hivatástudatukról is tanúbizonyságot tettek: „Önök azok, akik a haza szolgálatára esküsznek fel, s akik akár életük árán is megvédik Magyarországot.” Az államtitkár figyelmeztette a hallgatókat, hogy az elkövetkező időben komoly válságokkal, a globalizáció árnyoldalaival és a technikai fejlődés negatív hatásaival szemben is fel kell vértéznie magát az államoknak, a társadalmaknak. „A magyar állam feladata, hogy ezek a válságok felkészülten érjenek minket, és az NKE-n a hallgatók megszerzik azokat a készségeket is, amelyek birtokában segíteni tudják az állam munkáját” – fogalmazott Orbán Balázs. Koltay András, az intézmény rektora arról is beszélt, hogy az egyetemnek feladata, hogy

„problémamegoldó és gondolkodásra képes hallgatókat bocsásson ki, és felkészítse őket arra, hogy a gyorsan változó világban sikerrel állják meg helyüket”. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy az egyetemre történő bejutás rendkívül dicséretes, ám önmagában sem az, sem a képzés végén megszerzett oklevél nem elég ahhoz, hogy szép karriert fussanak be, a sikerért tenni kell. Orbán Balázs arra biztatta a gólyákat, hogy egyetemi éveiket használják a tapasztalatszerzés és a viszonyítási pontok megtalálására, amelyek alapján a későbbiekben felépíthetik a szakmai karrierjüket. Koltay András pedig arról biztosította őket, hogy az egyetem minden támogatást és segítséget megad számukra az előrelépéshez.

Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai Bemutató

Minden elvárást felülmúló érdeklődés övezte a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar kiállítóhelyét és programjait az idei kecskeméti Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai Bemutató keretében. LEGO okosváros a Magyar Honvédség Parancsnoksága Kibervédelmi Szemléltetés együttműködésével, kiberbiztonsági kihívások, hadszíntérkutatás, 3D-modellezés, AR-szemüveg, katapultülés, repülőszimulátor – felsorolni is nehéz azokat az eszközöket, amelyek a HHK standján várták a kicsiket és a kicsivel nagyobbakat. A cél nem titok: közelebb hozni a katonáéletet és a repülést, illetve a repüléssel kapcsolatos képzéseket, hiszen egy Gripen vadászgép ülésébe mégiscsak a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen keresztül vezet az út.

LUDOVIKA COLLEGIUM NYÁRI TÁBOR

Rengeteg inspirációt, új ismereteket, életpályatippeket és jó barátságok lehetőségét is kínálja a Ludovika Collegium (LC), amely augusztus végén tartotta nyári táborát Bakonybélben. A helyszínen Koltay András rektor azt tapasztalta: a különböző egyetemek hallgatói megtalálják a közös hangot és jól tudnak együttműködni. A program fontossága abban is rejlik, hogy a különböző helyről

és eltérő szakokról érkezők a küldő intézményüket és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet is gazdagítják, nincs rivalizálás a felsőoktatási intézmények között. Az LC-ben cél, hogy a hallgatók a hagyományos tanuláson túl többek legyenek és sokféle tapasztalatot szerezzenek.

Szerző: Tasi Tibor, Zavodnyik Blanka

Fotó: Szilágyi Dénes

Sokszínűségben kell az egységet megtalálni

Az Európai körkép című könyv bemutatójának alkalmából szervezett Nemzetek Európája és az EU jövője elnevezésű konferenciát és kerekasztal-beszélgetést a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Az eseményen szakértők értékelték az Európai Unió aktuális kihívásait és lehetséges fejlődési irányait, majd könyvbemutató keretében a szerzők ismertették az egyes fejezeteket.

„Azt kívánjuk Európa számára, hogy ismét találja meg önmagát!” – mondta köszöntőjében Gulyás Gergely. A Miniszterelnökséget vezető miniszter hangsúlyozta: Európa demográfiáját és gazdasági teljesítményét tekintve is veszít jelentőségéből, egyedül talán Németország lehet önmagában is versenyképes. Közép-Európa nem alkalmazkodott – és nem is kíván alkalmazkodni – mindenben a nyugat-európai értékrendekhez; kifejezetten értéknek tartja az attól való eltérést. A miniszter beszédében szólt az európai államok között elengedhetetlen, szoros együttműködésről, a világpolitikai konfliktusok esetében korlátot jelentő közös hadsereg hiányáról, és az egység sokszínűségét támogatta. Trócsányi László európai parlamenti képviselő a következő időszak kihívásait bemutatva kiemelte: az EU a görög pénzügyi válságot és a 2015-ös migrációs hullámot nem kezelte hatékony módszerrel; a brexitet és a koronavírust érintve pedig úgy fogalmazott: „a bővítés óta nem találunk kézzel fogható sikertörténetet”. Mindemellett úgy vélekedett, hogy a kontinensen egyre hangosabbak azok a törekvések, amelyek az „Európai Egyesült Államokban” látják a fennálló problémák megoldását, ám az EU jövőjét érintően ezek nem pozitív előjelűek. Ehhez kapcsolódva Koltay András rektor beszédében kifejtette: a megkülönböztetés tilalmának

nemcsak az egyének, hanem a nemzetek szintjén is érvényesülnie kell. A szabadság nemzeti kultúrákhoz fűződő viszonyát hangsúlyozva hozzátette: „Nyugat-Európa még mindig az alávetettség ravasz eszközeit alkalmazza, de az ezt elfogadó naivitás a magyarok számára már véget ért, a megkülönböztetés megszüntetéséért kell harcolnunk. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem épületében Európa is otthonra talál, hiszen a Ludovika a nemzeti függetlenségi törekvésével szorosan összekapcsolódik.”

Merre tart az Európai Unió?

Az első szekció témája az Európai Unió jövője volt; résztvevői olyan alapkérdésekről értekeztek, amelyekben nem kívántak egységes igazságot megfogalmazni. Az emberi jogok aktuális kérdéseinek ismertetésén kívül felmerült, mennyire tartható a tagállamok belső konfliktusaitól fűtött uniós helyzet, ha a közösség tagjai és a vezetők jövőre vonatkozó elképzelései nem egyeznek. Ezzel kapcsolatban egyértelmű a francia–német tandem fontossága a következő évek, évtizedek problémáinak megoldásához: Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke az Európai Unió helyzetéről szóló éves beszédében ismertette következő célkitűzéseit, amelyben az Európa-projekt mint értékközösség játszik jelentős szerepet

„Nincs két egyforma tagállam”

A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent, a konferencián bemutatott, *Európai körkép* című, 26 országtanulmányt tartalmazó kötetről Lovászy Lászlót, a mű egyik szerkesztőjét kérdeztük.

● Választ adhat az uniós értékrend a globalizációra és az ahhoz kapcsolódó problémákra?

Az uniós értékrend furcsa szerzet: hiába vannak rögzítve az egyes jogok, azok értelmezése bírói szinten elválik. Ezért is foglalkozunk a könyvben olyan kérdésekkel, mint a nemzeti identitás, a vallásszabadság vagy a bevándorlás. A munkanélküliséggel, a szegénységgel, a gazdaságpolitikával, a környezetpolitikával, valamint az oktatáspolitikával kapcsolatos ismereteket is igyekeztünk röviden bemutatni. A kötetnek nem célja következtetések levonása, így most erre én sem vállalkoznék. A globalizációhoz kötődő problémák kapcsán cél volt az is, hogy egyes társadalmi folyamatokat – a demográfiai hanyatlás, versenyképesség – is röviden bemutassunk.

● A kézikönyv célcsoportja igen széles.

A kiadvány terjedelme okán elsősorban diplomatáknak és nemzetközi ügyekben tájékozódni kívánó szakértőknek, érdeklődőknek lehet különösen hasznos. Kilenc évig az Európai Parlamentben, nyolc éven keresztül pedig az ENSZ egyik emberi jogi bizottságában dolgoztam szakértőként nemzetközi környezetben. A legfontosabb tapasztalatom, hogy valójában nagyon keveset tudunk mind az EU, mind pedig az ENSZ tagállamairól. Nem létezett eddig a polcra le lehetőséget összeállítás, ha egy másik ország képviselőjével, szakértőjével kellett találkozni. Egy ilyen kézikönyv mind a jobb tárgyalási taktikához, mind pedig a hatékonyabb szövetségépítésekhez elengedhetetlen lett volna.

● A hegeli dialektika alkotóelemeiből a tézis és az antitézis, több nézőpont bemutatása jellemző, a szintézis megfogalmazását pedig az olvasóra bízzák. Miért?

A több nézőpontot elsősorban az EU és az ENSZ, illetve az USA Külügyminisztériuma által kibocsátott éves országjelentések és emberi jogi jelentések, valamint a különböző bíróságok (EUB, EJEB) ítéletei adják. Sem szerkesztőtársamnak, Trócsányi Lászlónak, sem nekem, sem a szerzőknek nem volt céljuk, hogy ezekkel az értékelésekkel azonosuljanak, értékeljék őket. Ráadásul egy nagyon fontos aspektus hiányzik: a tagállamok kormányainak és szerveinek hivatalos reakciói, magyarázatai a megállapítások és kritikák fényében, amelyek még terjedelmesebbek.

● Nekünk, magyaroknak milyen új tanulságokat hordozhat a kötet?

A legfontosabb tanulság, hogy nincs két egyforma tagállam, nincs két egyforma ügy és társadalmi kihívás. A kettős mérce valós jelenség, és ez ellen megfelelő adatokkal kell felvérteznünk magunkat, valamint tárgyilagosan és arányosan kell értékelni minden esetet, kritikát.

– a német–francia szerződéseket alapul véve. Nemzetek Európája vagy nemzetek Európáért? Egyértelmű választ adni nehéz, azonban a magyar álláspont szerint az EU-nak elfogadóbbnak kell lennie a tagállamok eltérő véleményével, hiszen a nemzeti érdekek hangsúlyozása nem azonos az intézmények iránti ellenszenvvel vagy az euroszeptizmussal.

Töréspontok és összefonódások

A második szekció tagjai az Európai Unió töréspontjairól és összetartó erőiről, Közép-Európa helyzetéről

és szerepéről szóltak. Deli Gergely hangsúlyozta, a nyugat-európai kozmopolita, individualista és a közép-európai közösségben gondolkodó attitűd eltéréseit. Az Államtudományi és Nemzetközi Kar dékánja emlékeztetett, a művészet-történetben jól megfigyelhető klasszikus-romantikus kor kettősének különös szakaszában vagyunk; minderről részletesebben a felkért előadók értekeztek. Mindegyik előadás a könyv egy-egy fejezetét járta körül, így a szabadság, az identitás, a diszkrimináció és a jól(l)ét kérdéseit mutatták be európai szempontból.

Szerző: Kovács Lilla

A hazáért mindhalálíg!

– esküt tettek a HHK
friss diplomásai

Augusztus 20-án tiszti esküt tett a Nemzeti Közszerződési Egyetem 77, újonnan végzett honvédtisztje a Szent István-napi állami ünnepségen, a budapesti Kossuth Lajos téren. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar frissen végzett hallgatói mellett esküt tettek a Magyar Honvédség szerződéses állományának új tisztjei is. A rendezvényen az állami vezetők mellett ott voltak az egyetem és a kar első emberei is.

Államalapító Szent István királyunk ünnepe Magyarország nemzeti lobogójának felvonásával és a tisztavatással kezdődött az Országház előtt, a Kossuth Lajos téren. A nemzeti

ünnepek hitet adnak, büszkévé tesznek, szembesítenek önmagunkkal, a magyarok összetartozását hirdetik – mondta ünnepi beszédében a köztársasági elnök. Áder János hangsúlyozta, az elmúlt több mint másfél esztendő nehezéte a közös emlékezést, mivel a járvány idején alig felfogható veszteségek értek sokakat, több mint harmincezer magyar lett a koronavírus-járvány áldozata. „A járványidőszak ostromállapotában, amikor nap mint nap újabb erőpróbákat kellett kiállnunk, amikor hullámtól hullámgig küzdve éltünk, fényévnel is távolabbinak tűnt az ünnepség felszabaldult öröme” – fejtette ki az államfő.

Áder János szerint azonban az „elmúlt hónapokban, amikor annyi mindenről le kellett mondanunk, kiderült, hogy mennyi mindenbe kapaszkodhatunk”, mert „vannak erőforrásaink magunkban és a közösségben”. Kiemelte: „Kiderült, hogy tudunk önzetlenek, segítőkészek, figyelmesek és fegyelmezettek lenni, hogy tudunk türelemmel várni, alkalmazkodni, odafigyelni.” Áder János arra kérte az újonnan avatott tiszteteket: ne feledjék, hogy az „egyruhájukban, rajta a zászlóval, a címerrel, mindannyian a bátorság, a hűség és az áldozatos szolgálat jelképévé válnak”. „Életük egyik fontos állomásához érkeznek, mert eskütelüket követően belépnek

a honvédség, a katonák nagy családjába, hivatásuk gyakorlását kezdik meg. Kérem, szolgálati idejük alatt mindig legyenek példamutatók” – szöveg az ifjú tisztetekhez a honvédelmi miniszter. Benkő Tibor azt is kérte tőlük: „törekedjenek arra, hogy mindig a legjobbak között legyenek. Mutassanak példát hazaszeretetről és hűségéről, bajtársiasságról” és bátran kövessék katonahőseink példáját. A honvédelmi miniszter köszönetet mondott a katonáknak, amiért esküt tesznek arra, hogy akár életük feláldozásával is megvédik Magyarország békéjét, de elismerését fejezte ki azért is, mert a fiatal tisztetek „vállvetve” küzdöttek a koronavírus elleni küzdelemben a többi katonával. A tárcavezető szöveg arról: a kormány elkötelezett az erős Magyar Honvédség létrehozása iránt, céljuk a korszerű haditechnikai eszközökkel felszerelt, kiválóan kiképzett és felkészített, a hazájuk iránt elkötelezett és lojális katonákból álló haderő létrehozása.

Az ünnepségen 77, a HHK-n frissen végzett honvédtiszt és 124 hivatásos, szerződéses, illetve önkéntes területvédelmi tartalékos katona tett fogadalmat. Az eskü szövegét Klárik Bence László hadnagy, a kar katonai vezető szak, tüzér specializáción végzett hallgatója, a legjobb tüzéreknek járó Borbála-kard tulajdonosa mondta

elő, aki szolgálatát a MH 25. Klapka György Lövészdandárnál kezdi meg. A honvédtisztjelöltek – folytatva a 2011-ben újraindított ludovikás hagyományt – fogadalmukat kardrántással, „A hazáért mindhalálíg!” felkiáltással erősítették meg. Az eskü után a légierő Gripen vadászgépekből álló köteléke húzott át a tér felett, így tisztelegve az avatottak előtt.

Az eseményen az állami vezetők mellett részt vett Koltay András, az NKE rektora, Csikány Tamás dandártábornok, tudományos rektorhelyettes, Christián László r. ezredes, oktatási rektorhelyettes, Pohl Árpád dandártábornok, a HHK dékánja, valamint az egyetem és a kar vezetői, oktatói.

Szerző: Tasi Tibor, MTI

Fotó: Szilágyi Dénes

Elindult az új tanév

Jelenléti oktatással, de a járványügyi előírások szigorú betartása mellett indult a tanév a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen. A központi tanévnyitón túl a Magyar Diplomáciai Akadémia és a Nemzetek Európája Karrierprogram is tárt karokkal fogadta a hallgatókat a Ludovikán.

Központi tanévnyitó ünnepség

A hagyományok tiszteletét, a közösségépítés fontosságát és az egyéni szabadság megőrzését hangsúlyozta ünnepi beszédében a Nemzeti Közzolgálati Egyetem rektora. Koltay András az elsőéves hallgatókhoz szólva kiemelte: az NKE azt szeretné, hogy hallgatói ismerjék meg a világot, lássanak és tapasztaljanak, majd itt, Magyarországon találják meg a boldogulásukat. A rektor azt kérte tőlük, hogy álljanak helyt mind a sorsfordító, nehéz időkben, mind a prosperitás évei alatt; és tanulmányaik, később pedig a munkájuk során segítsék hazájukat és annak polgárait. Országépítéshez hasonlította a Nemzeti Közzolgálati Egyetem tíz évvel ezelőtti létrehozását Fürjes Balázs, a Miniszterelnökség Budapest és a fővárosi agglomeráció fejlesztéséért felelős államtitkára a tanévnyitón. Az államtitkár beszélt a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létrehozásának körülményeiről és a Ludovika Campus megvalósításának összetett feladatairól, de elhangzott az is, hogy a hagyományokat őrző, a 21. századi igényeket kiszolgáló intézmény reagál a folyamatosan változó nemzetközi trendekre és technikai újításokra is. Fürjes Balázs hangsúlyozta: Magyarország nem tartozik a legerősebb és legbefolyásosabb országok közé, ezért annak érdekében, hogy (döntési) szabadságát megőrizhesse, érdekeit érvényesíteni tudja „olyan emberekre van szükség, akik a mindennapokban és az élet különleges pillanataiban is hűségesen és elkötelezetten szolgálják a hazát”. Az egyetem központi tanévnyitóján letették fogadalmukat az elsőéves hallgatók, akik a hagyományokhoz híven szalagot tűztek az egyetemi és kari zászlókra. Az ünnepségen átadták az Országos Rendőrfőkapitány által alapított „Konstábler bot” vándordíjat, amelyet idén Pap Endre rendőr tisztjelölt, a Rendészettudományi Kar hallgatója érdemelt ki.

Második évét kezdi a Magyar Diplomáciai Akadémia

A hazai diplomáciai képzés fontosságára, a magyar történelem és a Ludovika Akadémia hagyományaira, valamint a haza szolgálatának örök érvényű feladatára is emlékeztették a Magyar Diplomáciai Akadémia Diplomataképző Programjának és a Diplomáciai Vezetőképző Programjának második évfolyamát a Ludovika Főépület Szent László-kápolnájában tartott tanévnyitón. A rendezvényen Pacsay-Tomassich Orsolya, a Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum Programért felelős államtitkár, a Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke, valamint Koltay András rektor mellett a képzési igazgatók is köszöntötték a résztvevőket. Az államtitkár Magellán portugál felfedező legendás hajójához hasonlította a Külgazdasági és Külügyminisztérium és az NKE közös képzéseit: a hazai diplomáciai képzés hajóit egy évvel ezelőtt indították útjukra, a vitorlások sikeresen navigáltak keresztül a koronavírus által (is) korbácsolt tengeren, míg végül újra kikötöttek, amikor közel ötven hallgató vette át a szakirányú továbbképzés teljesítését igazoló, államilag elismert oklevelet. A Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke egyebek mellett arra is emlékeztetett: Magyarországnak az Osztrák–Magyar Monarchia kora óta nem volt önálló állami diplomáciai képzőintézménye; ezt a hiányt pótolják a múlt évben indított programok. „Az, hogy Önök ma itt lehetnek, nagy adomány és egyben az egyetemi útkeresés szimbóluma is” – így köszöntötte a résztvevőket Koltay András. Az NKE rektora kiemelte: a hagyományok ápolása és a múlt értékeinek megőrzése elengedhetetlen része a képzéseknek. A Ludovika Akadémia falai máig őrzik a katonai képzés szellemiségét, amelynek értékeit, a haza iránti odaadást és az önfeláldozást képviseli és adja át a Magyar Diplomáciai Akadémia is a hallgatóknak. »

Rerum novarum 130!

XIII. Leo pápának az egyház 20. századi szociális tevékenységét megalapozó körlevelére emlékezett első nyilvános konferenciáján a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpontjának nemrégiben alakult új kutatóintézete. A Vallás és Társadalom Kutatóintézet eseménye az egyház társadalmi szerepére irányította a figyelmet a Rerum novarum című, latin nyelvű enciklika 130. évfordulóján. »

Visszatértek a Nemzetek Európája Karrierprogram hallgatói is

Tizenkilenc hallgató kezdte meg tanulmányait a Nemzeti Közszerológati Egyetem és az Igazságügyminisztérium közös képzésén, a Nemzetek Európája Karrierprogram második évfolyamán. A megnyitón mondott beszédében Varga Judit igazságügyminiszter arról beszélt, hogy az egyetem legfőképpen a hallgatók kiválóságából tud építkezni. Abban az időszakban, amikor a hazai felsőoktatás új utakat keres, minden intézménynek szüksége van olyan extra vállalásokra, amelyek túlmutatnak a hagyományos képzésen, és odavonzzák a kiváló hallgatókat. A Nemzetek Európája Karrierprogram ilyen, hiszen kicsit kötetlenebb, gyakorlatiasabb, jobban elrugaszkodik a bürokratikus képzésektől, s így a program segítségével olyan kiváló képességű hallgatók töltenek el időt az egyetem falai között, akik nem a gimnáziumi padosorokból jönnek, hanem ígéretes szakmai pályafutásuk

kezdetén térnek vissza. A program kurzusai során olyan elméleti és gyakorlati tudás birtokába juthatnak a résztvevők, amely kellő magabiztosságot ad nekik ahhoz, hogy bármilyen uniós területen elhelyezkedhessenek hazájuk szolgálatában – hangsúlyozta a miniszter, aki figyelmeztetett arra is, egy magyar diplomata sorsa sosem egyszerű. A kormánynak olyan szakemberekre van szüksége, akik nemcsak a parlamenti folyosókon, hanem a szakpolitikák között is utat találnak, és meg tudják mutatni a polgároknak azt is, hogy mi rejlik egy-egy magyar döntés mögött. A program résztvevői korábban már találkoztak Visegrádon, ahol számos felkészítő foglalkozáson is részt vehettek. A találkozó kapcsán Koltay András elmondta: szimbolikus ereje van annak, hogy ott 1335-ben találkozott a cseh, a lengyel és a magyar király. Olyan békét és gazdasági szövetséget hoztak létre, amelybe nem nehéz belelátni az Európai Unió előképét. De ugyanígy szimbolikus hely tanulmányaik helyszíne, a Ludovika is, amely nemcsak a katonai függetlenségre törekvő Magyarország szimbóluma, de környezetében megtaláljuk az európai egység finom jeleit is. Elhangzott az is, hogy a fészes szakmai program nem csupán arra való, hogy felkészítse a hallgatókat az európai versenyvizsgára, azaz kinyissa előttük az európai munkavégzéshez vezető kaput. Fontosabb az a cél, hogy az itt végzett hallgatók jelenlétükkel és a munkájukkal színesítsék Európát, benne pedig Magyarországot.

Szerző: Sarnyai Tibor, Zavodnyik Blanka

Fotó: Szilágy Dénes

A *Rerum novarum* pápai enciklika megszületésének közvetlen előzménye a svájci Fribourg városában 1884-ben megalakított „Fribourgi Unió”, vagy más néven a Nemzetközi Katolikus Egyesület létrejötte. Az Unió 1888-ban kérte a pápa út-

Főépület Szent László-kápolnája volt, amely régi pompáját 2010 után nyerte vissza, és ma „egy magára találó, erősödő Magyarország jelképe” – fogalmazott megnyitójában Koltay András. Az NKE rektora szerint az egyetem nem vonhatja ki magát a kereszténység

kérdésekben, de megmutatja, hogy az egyháznak is van felelőssége társadalmi téren. A *Rerum novarum* megjeleníti az egyház szegények helyzetét javító intézményeit, de megmutatja a pápa úttörő szerepét is ebben a kérdésben. Ugyanakkor illeszkedik az egyház év-

létre önálló egyesületekkel, szerveződésekkel bíró szubkultúrát például az oktatás, művelődés területén – hangzott el. A szubsziarítás elvének kikristályosodásáról szólt a

tudják a legnagyobb valószínűséggel a helyes megoldást rá – hangzott el az előadásban.

A *Rerum novarum* hatásai egyebek mellett abban mérhetők, hogy megjelenése után

mutatását, mert véleményük szerint a társadalmi problémákat csak katolikus szellemben lehet kielégítően megoldani. Ekkorra már látszott az első és második ipari forradalom által életre hívott munkásosztály életszínvonal-emelkedésének elmaradása, így XIII. Leó ígéretet tett, hogy megkezdi a szociális kérdéssel foglalkozó dokumentum kidolgozását. Így született meg a *Rerum novarum*, amely egyfajta óvatosan megfogalmazott megnyilatkozás sok nyitva hagyott kérdéssel, de mégis az aktuális szociális kérdés lényegének tisztázásával: a kizsákmányolás megszüntetése és a munkásság jogainak biztosítása.

A Vallás és Társadalom Kutatóintézet első nyilvános konferenciáján a 130 évvel ezelőtt kiadott körlevél történelmi, társadalmi és filozófiai jelentőségéről volt szó. Az intézet célja, hogy a vallások társadalmi, politikai szerepével kapcsolatos kutatásokat végezzen, a vizsgált témák között szerepel egyebek mellett a keresztény egyházak társadalmi tanításának és a Nyugat keresztény gyökereinek elemzése is. Az esemény helyszíne a Ludovika

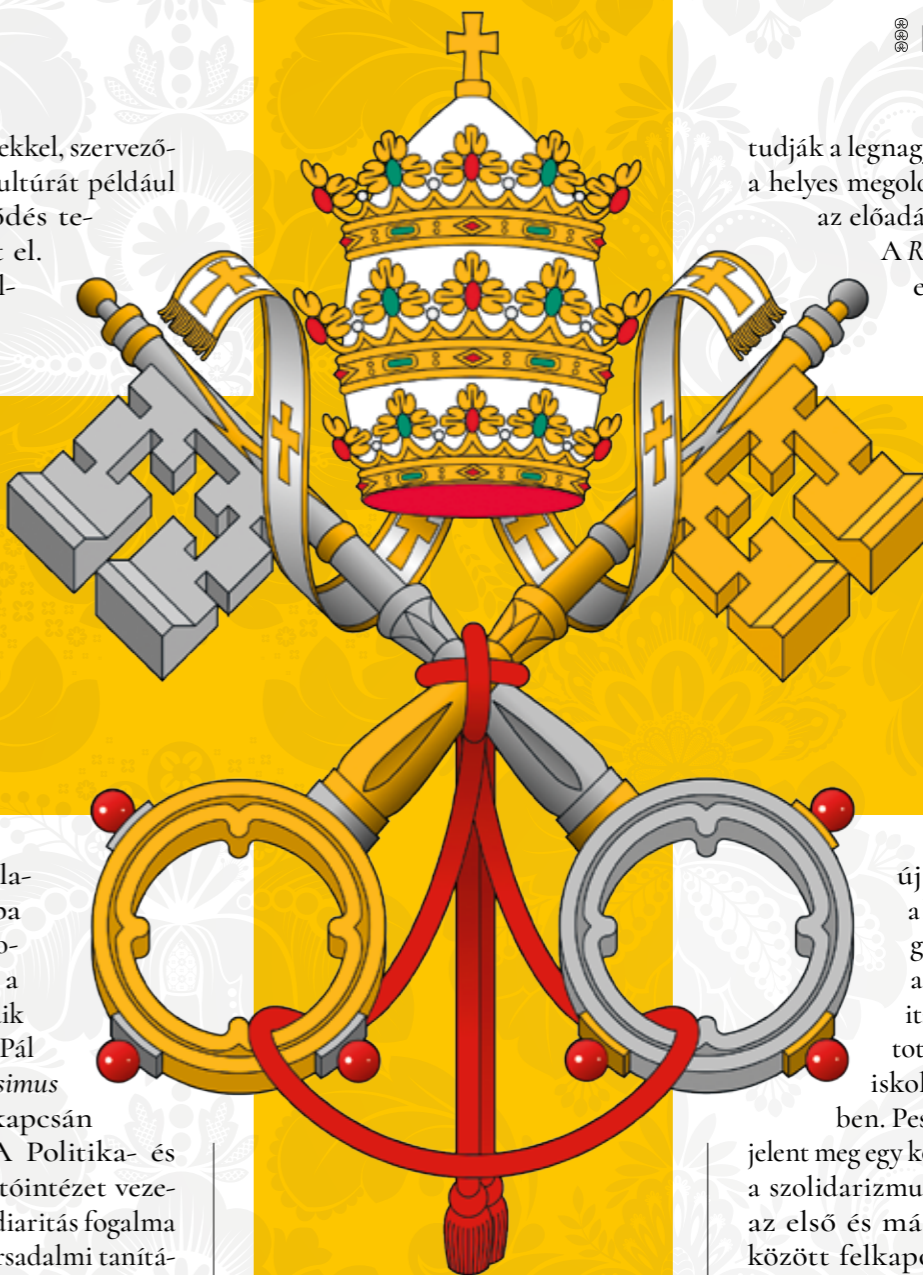
társadalmi, kulturális hatásai alól, ebből a megfontolásból alapították a Vallás és Társadalom Kutatóintézetet is. A *Rerum novarum* enciklika pedig több szempontból is érdekes az NKE számára, a jog oldaláról például a magánjog szociális elemekkel való kiegészítésében volt szerepe, amikor a tőkés- és munkásréteg egyensúlyhiányának felszámolására buzdított – fejtette ki a rektor, aki beszélt arról is: az írás az NKE polgárainak példa arra, hogyan tudják az egyház tanai gyakorlatias módon átszöni a társadalom egészét. A szöveg emellett feladatokat is szab az egyetem számára, amely az állam építőköveinek, az állami vezetőknek a képzését vállalta fel.

XIII. Leó pápa a század nagy problémáját, a munkáskérdés jelentőségét ismerte fel, az enciklikával pedig megnyitotta az egyház szociális témájú tevékenységét – erről Écsy Gábor kanonok, pápai káplán beszélt. A Katolikus Karitás igazgatója leszögezte: a 130 évvel ezelőtt született írás nagy érdeme, hogy rögzíti az állam, a munkaadók kötelelességeit szociális

százados gyakorlatába, hiszen már az őskeresztények is istápolták a leginkább elesetteket, de a későbbi korokban is Assisi Szent Ferencről Árpád-házi Szent Erzsébetig számos példája van azoknak, akik életüket szentelték a szegények megsegítésére. Ezeket a hagyományokat a Katolikus Karitás is ápolja adománygyűjtő és szociális akcióinak sorával. Écsy Gábor az NKE Vallás és Társadalom Kutatóintézetével kapcsolatban kiemelte: az intézet a karitás tanulmányok felkarolását is célként fogalmazta meg. Ez bemutatja a jó állam egyházi szervezetekkel való együttműködését is.

A konferencián szó volt a szociális mozgalom katolikus gyökereiről, amelyet 1814-1816 táján az egyes német államok területi épségét fenntartani hivatott Német Szövetségben kell keresni. Tóth Krisztina az MTA-PPKE Fraknói Vilmos Római Történelmi Kutatócsoport tudományos munkatársa arról beszélt, hogy abban az időben 43 millió ember élt a térségben, amivel a kor agrár- és ipari termelése nem tudott lépést tartani. A katolikus egyház akkoriban hozott

Rerum novarum, valamint XI. Piusz pápa *Quadragesimo anno* szociális enciklikája és a *Rerum novarum* századik évfordulóján II. János Pál pápa által írt *Centesimus annus* enciklika kapcsán Hörcher Ferenc. A Politika- és Államelméleti Kutatóintézet vezetője szerint a szubsziarítás fogalma a katolikus egyház társadalmi tanításának és az Európai Unió alapelveinek is fontos része, amely a közhiedelem szerint viszonylag új keletű fogalom. Hörcher Ferenc előadásában ezzel a nézettel vitatkozva állította: a szubsziarítás fogalma hosszú kristályosodási folyamat eredményeként jelent meg. Maga a „subsidiaria” annyit tesz: „segíteni”. Hörcher Ferenc beszélt a téma politikai filozófiai következtetéseiről, amely szerint a szubsziarítás a totalitárius állam és a kollektívizmus minden formáját kizárja és az alulról felfelé építkező társadalmat preferálja. Az állam támogatja a társadalmat, mert abból nyeri morális legitimitációját, és a problémához legközelebb állók

új lendületet vettek a katolikus egyház mozgalmái. Az egyik ilyen a Heinrich Pesch jezsuita szerzetes által alapított önálló közgazdasági iskola saját rendje körében. Pesch tollából 1905-ben

jelent meg egy közgazdasági tankönyv a szolidaritás elméletéről, amely az első és második világháború között felkapott, alternatív közgazdasági gondolatnak számított – mondta el előadásában Zachar Péter Krisztián, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar docense. A *Rerum novarum* a gyors iparosodás korszakában a munkások tragikus helyzetére hívta fel a figyelmet. Magyarországon a Rómából hazatérő Prohászka Ottokár fordította le az enciklikát, és terjesztette XIII. Leó pápa szociális eszméit. Bírálta a történelmi materializmust és a marxista ateizmust, a szociáldemokrácia keresztényellenességét, miként a magyar egyházi és világi feudalizmust is.

Szerző: Tasi Tibor

A közös

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kara különleges rendezvénysorozattal készült a rendészeti képzés 50 éves jubileumára. Alumni Fesztiválon köszöntötték a jubilánsokat, emléktábla-avatással tisztelegtek az elődök előtt; de tudományos konferenciával, ünnepi állománygyűléssel és emlékmű-koszorúzással is várták az érdeklődőket.

emlékezés ünnepje

Közös ünneplés

A negyven és huszonöt éve végzettek, valamint az egykori Rendőrtiszti Főiskola első végzős évfolyamát is köszöntötték a Ludovika Főépületben rendezett ünnepsorozaton. A Szent László-kápolna ünnepélyes falai között Kovács Gábor rendőr dandártábornok, a Rendészettudományi Kar dékánja hangsúlyozta: a jubilánsok történelmi tetteket hajtottak végre és követendő példát állítottak utódaik, a Rendészettudományi Kar rendőr tisztjelöltjei és oktatói elé. A dékán emlékeztetett arra is, hogy a jubilánsok közreműködtek „a rendőrség, a határőrség és a többi belügyi szerv átalakításában, a rendszerváltásban, a szervezetek fejlesztésében, valamint jelen voltak az informatikai átállásnál is, és így adták át a stafétabotot a következő generációnak”.

Az első nap végén az Orczy-parkban gyűltek össze az egyetem és elődintézményeinek egykori és jelenlegi hallgatói, ahol Christián László rendőr ezredes köszöntötte őket. Az eseménysorozat részeként a résztvevők pódiumbeszélgetéseket hallgathattak meg, ahol Blaskó Béla nyugállományú rendőr vezérőrnagy, egyetemi tanár, illetve Fenyvesi Csaba egyetemi tanár életéről is számos érdekességet tudhattak meg. Míg a pilótaképzéssel is rendelkező Blaskó Béla vezérőrnagy a rendőri hivatás legfontosabb értékeként

a személyes példamutatást hangsúlyozta, addig a bestsellerszerző Fenyvesi Csabával folytatott beszélgetésből az is kiderült, hogy mennyivalóság alapja van a rendőrviceknek.

A rendészeti tisztképzés emlékére

A programsorozat következő napja a Rendészeti Oktatási Épület és Kollégium aulájában indult, ahol emléktábla-avatással tisztelegtek azok előtt, akik áldozatos munkájukkal hozzájárultak a rendészeti tisztképzés fejlődéséhez az emült fél évszázadban. „Szabad volt a pálya, ami hihetetlen lendületet adott a Rendőrtiszti Főiskolának” – emlékezett az intézmény 1971-es indulására Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagy. „Büszkeség, hogy a jelenlegi magyarországi bűnügyi helyzet nem lett volna elérhető rosszul képzett tisztekkel” – szögezte le Janza Frigyes. A táblát Koltay András, az egyetem rektora és Kovács Gábor rendőr dandártábornok, a Rendészettudományi Kar dékánja leplezte le.

Időbe zárt emlékek

„Kiemelt figyelmet fordítunk a rendészeti felsőoktatás fejlődésére” – jelentette ki Koltay András rektor az ünnepsorozat keretében tartott jubileumi konferencián. Mint elmondta: szakmailag és erkölcsileg feddhetetlen, magasan képzett, »

felkészült szakemberek képzése a cél a Rendészettudományi Karon is. Az egyetemi keretek között megvalósult hivatásrendi és civil hallgatói együttműködés pedig egymás értékrendjének megismerésével gazdagítja a tisztjelölteket.

A konferencián Kovács Gábor rendőr dandártábornok, dékán bejelentette: kezdeményezték, hogy november 19-e legyen rendészettudományi nap, de terveik között szerepel egy időkapzsula elhelyezése is egy arra alkalmas helyen, amelyet ötven év múlva, 2071-ben nyitnak majd fel. A kapszulában a fél évszázados ünnepek nyomtatott és digitális kiadványai kapnak helyet.

A rendészeti felsőoktatás múltjáról és jelenéről

A konferencia tudományos előadásain az első rendészeti tanfolyamokról is szót ejtettek. Sallai János rendőr ezredes, tanszékvezető egyetemi tanár beszélt az első állami rendőrségről, amelyet a fővárosban hoztak létre 1873-ban, de a csendőrség és a határrendőrség megalapításáról is, illetve szolt az 1922-es évről, amikor elindult az első szaktanfolyam, amely a korabeli sajtotban „rendőrakadémia” elnevezéssel

szerepelt. Blaskó Béla nyugállományú rendőr vezérőrnagy, az egyetem professor emeritusa közel három évtizedig volt a rendészeti büntetőjogi képzés szakmai irányítója. Előadásában a Rendőrtiszti Főiskola 1970-es alapításáról, majd egy évvel későbbi megindításáról beszélt. Kiemelte Györök Ferenc, a Rendőrtiszti Főiskola első parancsnokának korszakalkotó munkásságát, aki 1971–1986 között volt az intézmény vezetője.

Társadalmi felelősség, testületi jelleg, professzió, ezek a rendőri hivatás követelményei – mondta előadásában Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagy. A Belügyminisztérium oktatási főszemlélője a Rendőrtiszti Főiskola megalapítása óta jelen van a szakterületen, előadásában Magyarország bűnügyi helyzetéről is beszélt.

Ünnepi állománygyűlés a szervezetfejlesztésről

„A legkorszerűbb tudásanyagot 21. századi módszerekkel oktatjuk” – fogalmazott a jubileum alkalmából szervezett ünnepi állománygyűlésen Kovács Gábor rendőr dandártábornok. A dékán hozzátette: megkezdték az „RTK jövője” elnevezésű szervezetfejlesztési

koncepció megalkotását. Az állománygyűlésen az elmúlt évtizedekben kiemelkedő munkát végzők kaptak Pintér Sándor belügyminiszter által adományozott emléktárgyat. Emellett dékáni elismeréseket, a Rendészettudományi Kar részére pedig Balogh János rendőr altábornagy, országos rendőrfőkapitány által adományozott díszoklevelet is átadtak. Bemutatták az 50 éves a rendészeti felsőoktatás című jubileumi kiadványt, 75. életéve alkalmából tanulmánykötettel köszöntötték Németh Zsolt nyugállományú rendőr ezredes, egyetemi docent, míg Christián László rendőr ezredes oktatási rektorhelyettes bemutatta a Magyar Rendészet című folyóirat erre az alkalomra készített különszámát. A nap programja A közrendért, a haza biztonságáért életüket vesztett hősök emlékmű megkoszorúzásával zárult. A Rendészettudományi Kar nevében Kovács Gábor rendőr dandártábornok, dékán, a tisztjelölt hallgatók képviselőjének kíséretében koszorút, majd a hivatásrendek képviselői mécseseket helyeztek el.

Szerző: Tasi Tibor, Zavodnyik Blanka

Fotó: Szilágyi Dénes

Ösztönző állam

Mi az állam szerepe? Miért és miképpen változik az állam feladatköre? E kérdésekre keresték a választ azon a szakmai konferencián, amelynek apropóját a Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent, Az ösztönző állam válságkezelése I. című tanulmánykötet adta.

„Világméretű gazdaságirányítási paradigmaváltásának vagyunk tanúi” – kezdte megnyitóját Kovács Árpád. A Költségvetési Tanács elnöke úgy fogalmazott: egyre több szó esik arról, hogy az állam nem lehet távolságtartó, helyette empatikusnak és nyitottnak kell lennie a gazdasági szereplők irányába; őket ösztönözni, támogatni, menteni kell. A legfőbb prioritást a fejlődés elősegítése jelenti, az ösztönző állam lényege pedig nem más, mint a körülményekhez való rugalmas, ám a stratégiai célokat szem előtt tartó alkalmazkodás.

Koltay András, az NKE rektora köszöntőjében kiemelte: az állam és polgárai viszonyát tekintve

a koronavírus által okozott válság feladata a leckét, ám bebizonyosodott, hogy az állam nem gúzsba kötő eszme, hanem a demokrácia eszközeinek alkalmazásával irányt ad a sokféle akaratnak. Miképpen lehet technológiai szempontból megkésett rendszereket – oktatás, egészségügy – gyorsan alkalmassá tenni a megváltozott helyzet kezelésére? Alkalmat adhat-e a járvány arra, hogy a katonákra, rendészeti szervekre partnerként és segítőként tekintsenek az állampolgárok? Számos kérdés merült fel, és ezekre nincs még végleges válasz, de 2020 márciusa óta napról napra gyűlnek a kapcsolódó tapasztalatok, erősítve az állam és a polgárok közti együttműködést

és empátiát. „Az elemzésből a tudománynak is ki kell vennie a részét. Büszkék vagyunk arra, hogy egyetemünkön jelent meg ez a könyv, elsőként kerüljára ezt a témát” – fogalmazott a rektor.

Megatrendek és hiperglobalizáció

Pleschinger Gyula, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy a pandémia keresleti és kínálati sokkot okozott, miközben nem egyformán érintette az egyes gazdasági ágakat. Az informatika a nyertes ágazatok közé került, míg a vendéglátás, a légi közlekedés és a turizmus megsínylette az elmúlt másfél esztendő. Az egyes országokat >>

pedig attól függően érintette a válság, hogy mely iparágak dominálnak a gazdaságuk szerkezetében – és kilábalásuk is ettől függ. A pandémia rávilágított arra, hogy a hiperglobalizáció megkérdőjelezhető, elég csupán a hosszú ellátási láncokra és a chiphiány okozta problémára utalni, amely máig sújtja a feldolgozóipar egyes ágazatait. Olyan új gazdasági struktúrára van szükség, amely az említett változásokat és az EU hosszú távú költségvetési prioritásait egyaránt figyelembe veszi. Ehhez pedig már nem elég a monetáris politika, az állam ösztönző szerepére van szükség – fogalmazott az elnök.

Kilábalás a bizalmi válságból

Palkovics László innovációs és technológiai miniszter a kormányzat sikeres válságkezelésének eredményeit ismertette. Magyarország az első között lábalt ki a válságból; a munkajövedelmek a legválságállóbbak Európában az Eurostat szerint, a gazdaság az elemzői várakozásokat meghaladó mértékben nőtt a második negyedévben, s teljesítménye immár meghaladta a válság előtti szintet. A munkaerőpiac a magasabb hozzáadott értékű tevékenységek – infokommunikáció, műszaki területek – irányába rendeződött át. A júniusban mért 4 száza-

lékos munkanélküliségi rátánk pedig az unióban a hatodik legjobb, az álláskeresők száma immár két hónapja a válság előtti szinten áll, és folyamatosan csökken. A miniszter részletesen beszámolt a Gazdaságvédelmi Akcióterv főbb elemeiről, a tudás- és munkaalapú megközelítésről, a működőtőke megvédéséről és az érintett területekről. Utóbbi célokhoz kapcsolódóan tavaly 1000 milliárd forintnyi támogatási program indult; a hitel- és garanciaprogramok leszerződött állománya pedig meghaladja az 500 milliárd forintot, amivel Európa élmezőnyében vagyunk. Az idei év akcióterve az Újraindítási stratégia, amelynek elemei – egyebek mellett – a bértámogatás, a fiatalok jövedelemadó-mentessége, a kisvállalkozások

kamatmentes kölcsöne, a 13. havi nyugdíj, a lakásépítés áfájának 5 százalékra csökkentése, az orvosok bértámogatása, a lakásfelújítási program, és a hitelmoratórium meghosszabbítása. A második fázisban 2700 milliárd forint értékű felsőoktatási fejlesztés indul, míg a harmadik etap a zöld energiáról, a körforgásos gazdaság felépítéséről és a gazdaság teljes digitalizálásáról szól majd.

Mennyiség helyett minőség

Domokos László, az Állami Számvevőszék elnöke elmondta: azok az országok vészelték át sikeresen a krízist, amelyek korábban is kiegyensúlyozott költségvetési politikát folytattak, így létrejött a feltétele a jelentősebb

költségvetési intervenciónak – ahogy itthon is történt. Ráadásul a törvényhozás már évekkorábban megalkotta a veszélyhelyzetben alkalmazandó szabályokat, lehetővé téve az átcsoportosításokat. Ezáltal a pénzügyi és jogi lehetősége is megvolt a sikeres válságkezelésnek. Ám – tette hozzá Domokos László – ez csak lehetőséget, kereteket teremtett. Ahhoz, hogy ez jól működjön, a Számvevőszék olyan kritériumrendszer megalkotásával járult hozzá, amely a minőségi közpénzköltés feltételeit jelöli ki. A szakember végül a gazdasági ellenállóképesség fontosságára hívta fel a figyelmet: „Minél sikeresebb a válságkezelés, és minél eredményesebb a gazdaság újradinamizálása, annál gyorsabban és nagyobb mértékben célszerű elkezdni a költségvetés visszahúzóását. Fontos, hogy ez szelektív módon menjen végbe: nem a közpénzek költségének mennyisége, hanem minősége a sikeres költségvetési politika záloga.”

Friedman vagy Keynes?

Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke kijelentette: megingott a globalizáció mindenhatósága, a vírus csupán egy a várható sokk sorában, amelyek mind-mind a fenntarthatóság fontosságára irányítják majd a figyelmet. Az állami szerepvállalást ugyancsak újra kell gondolni: a túlzott szerepvállalás hiba, de a cselekvőképesség és a közreműködés a gazdaságirányításban nagyon fontos, meg kell találni az egyensúlyt köztük. Friedman vagy Keynes? – merül fel a kérdés. Nos, most az utóbbi a helyes válasz: felértékelődött az állam szabályozó szerepe. Ami a piaci jellemzők változását illeti a válság után, Parragh László az ellátási láncok rövidülését, a fizetési feltételek módosulását és az online jelenlét növekedését emelte ki, de mind fontosabb lesz a fenntarthatóság is csakúgy, mint az előrelátás és a hosszú távú bizalmi

DIGITÁLIS TUDÁSMEGOSZTÁS ÉS ÖSZTÖNZŐ-FEJLESZTŐ ÁLLAMMODELL

A rendezvény első panelbeszélgetésének témája az ösztönző állam oktatásban betöltött szerepe volt. A *Digitális tudásmegosztással a fenntartható oktatásért* című szekció felvezetésében Kis Norbert, az NKE rektorhelyettese két jövőkép körvonalazódásáról beszélt. Az első szerint paradigmaváltás zajlik az oktatásban, a járvány voltaképpen figyelmeztetésként is felfogható, és felgyorsította az egyébként is elkerülhetetlen és szükséges változtatásokat. A másik, ezzel ellentétes álláspont szerint nincs változtatási kényszer, érdemes a régi megoldásokat visszahozni, némiképp visszarendeződni. A felvetésekre és a pandémia okozta változásokra Maruzsa Zoltán, az EMMI államtitkára, Bódis József, az ITM államtitkára és Ferencz Orsolya, a KKM miniszteri biztosa reagált. A rendezvény második panelbeszélgetése az *Ösztönző-fejlesztő állammodell a fenntartható vállalati fejlődésért* címet kapta. Végh Richárd, a BÉT vezérigazgatója a felvezető körben a sokat emlegetett gazdasági visszapatánásról kérdezte a meghívott vendégeket: Krisán Lászlót, a KAVOSZ vezérigazgatóját, Joerg Bauert, a Tungsram elnök-vezérigazgatóját és Vitkovics Pétert, a DM-KER felügyelőbizottsági elnökét.

alapú üzleti kapcsolatok. Nem tudni, hogy miképpen alakul az infláció, az államadósság és annak finanszírozási költsége. Újra kell gondolni az önellátás fogalmát is – zárta előadását a kamara elnöke.

Szankcionálás helyett ösztönzés

Parragh Bianka, *Az ösztönző állam válságkezelése I.* című tanulmánykötet társszerkesztője a téma kutatása mérföldköveinek ismertetésével kezdte előadását. Mint mondta, a 2008-as válságot követően új állami keret kialakítása vált szükségessé, amely magasabb dinamikájú és fenntartható pályára állítja a magyar gazdaságot. Az állam és a piac összhangjának alapfeltétele pedig a kooperatív állammodell: szankcionálás helyett a pozitív ösztönzés, valamint a best

practice példák terjesztése kerül előtérbe. A kutatás főbb kérdései: Hol vált lehetővé az állam megerősödése 2010 után? Ahol erősödött, ott a gazdasági szereplők állam iránti bizalma hogyan nyilvánult meg? Nyitottak-e a gazdasági szereplők az állami kezdeményezésekre? Melyek a sikeres államműködés feltételei a gazdaságpolitika területein? Az önszabályozó piac és a redisztributív közszféra közötti összevetést követően a szakember elmondta: vizsgálatukhoz képest a gazdasági növekedés a vártnál kedvezőbben alakult, a munkanélküliségi ráta pedig a vártnál alacsonyabb lett. További kutatási kiindulópontként az új állami kihívásokat – ellenállóképesség, reziliencia –, a pénzügyi rendszer stabilizációs szerepét, valamint a fenntarthatóságot jelölte meg.

Szerző: Kovács Lilla

30 éves a Vám- és Pénzügyőri Tanszék

Kiállítás, pódiumbeszélgetés, valamint korábbi és jelenlegi hallgatók és oktatók kötetlen beszélgetései színesítették az alapításának harmincadik évfordulóját ünneplő Vám- és Pénzügyőri Tanszék által rendezett konferenciát, amely az egész éves ünnepi rendezvénysorozat része volt. Nem véletlen a szeptember végi időzítés: Szent Máté, a vámosok védőszentjének napján adják át a legeredményesebb tisztjelöltek számára a Kiváló hallgató címetek.

Demeter Tamás bűnügyi főigazgató beszédében Szent-Györgyi Albert gondolatát idézte útravalóként: „Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömeit, megízlelje az alkotás izgalmát, és megtalálja a munkát, amit szeretni fog.” Mint fogalmazott, a NAV vezetése a jövőben is kiemelten számítja a Vám- és Pénzügyőri Tanszék eredményes oktatói tevékenységére,

és minden lehetséges támogatást megad ehhez. A beszédet követően a Kiváló hallgató címet elnyert pénzügyőr tisztjelöltek átvették oklevelüket és az ehhez kapcsolódó jelvényüket. Idén Nagy Klaudia, Kelemen Arnold Miklós, Lehőcz Nikolett Petra, Németh Vivien, Pablényi Máté és Sárkány Dorina, valamint Olexa Péter hallgató bizonyult érdemesnek az elismerésre. A Vám- és Pénzügyőri Tanszék 1991-es alapítás óta a Rendőrtiszt

Főiskola, majd a Nemzeti Közszo- szolgálati Egyetem megkerühetetlen tanszékkévé fejlődött, egyúttal fontos pillérévé vált a testület tisztképzésének – mondta Christián László rendőr ezredes, oktatási rektorhelyettes. Hozzátette, hogy az egykor mindössze tucatnyi hallgató képzéséért felelős tanszéknek ma közel kétszáz hallgatója van, és a három évtized alatt több mint 1100 hallgató szerzett

diplomát. A tanszék „nem pusztán képzőhely, hanem szakmai műhely és a pénzügyőri hivatás szellemi gyűjtőpontja is. Szilárdan hiszem, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal elismeri az elmúlt harminc év eredményeit, a képzés jelentőségét, és a jövőbe történő befektetésnek tekinti” – fogalmazott az oktatási rektorhelyettes. A Vám- és Pénzügyőri Tanszék három évtizedének történetére Szabó Andrea pénzügyőr ezredes, egyetemi docens tekintett vissza. A tanszékvezető, elődei munkásságát méltatva elmondta: Dettné Légrády Ilona pénzügyőr ezredesnek olyan szervezeti egységet kellett felépítenie a Rendőrtiszt Főiskolán, amely korábban nem létezett. Köpf László az uniós csatlakozásból és a bolognai folyamatból adódó feladatokat teljesítette, létrehozva az ezeknek megfelelő képzést. Az elmúlt több mint tizenkét év feladatai pedig szervezeti átalakításokhoz, új képzések elindításához, a tisztjelölti státusz bevezetéséhez,

a négyéves képzés elindításához kapcsolódtak. A tanszék a szokásos évi tanulmányköteten túl idén az évforduló tiszteletére is készül új kötettel *Tradíció, tudomány, minőség* címmel. Az eredményekről szólva a tanszékvezető kiemelte: 2019-ben az Európai Unió Bizottságának Adóügyi és Vámuniós Főigazgatósága a legmagasabb minőségi követelményeknek megfelelő, korszerű vámügyi felsőoktatási képzésnek ismerte el a Rendészettudományi Karon folyó négyéves vám- és pénzügyőri alapképzést. Mint a tanszékvezető fogalmazott, ezzel a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fölkerült Európa vámfelsőoktatási térképére. Az évforduló alkalmából a NAV vezetője Köpf László nyugalmazott főiskolai tanár és Magasvári Adrienn pénzügyőr alezredes részére Szent Máté-érem arany fokozatát, Hegedűs Judit tanszékvezető egyetemi docensnek és Erdős Ákos pénzügyőr őrnagynak Szent Máté-érem ezüst fokozatát, Szabó Andrea pénzügyőr

ezredes, tanszékvezető egyetemi docensnek Pénzügyőr Aranygyűrűt adományozott.

A pénzügyőr hallgatók képzésében nyújtott kiemelkedő teljesítményéért Kovács Gábor rendőr dandártábornok, a Rendészettudományi Kar dékánja elismerő oklevelet adományozott Polcz Attila pénzügyőr dandártábornoknak, a NAV Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága igazgatójának, Dombi Gergelynek, a NAV Központi Irányítása Fizetésképtelenségi és Végrehajtási Főosztály főosztályvezetőjének és Vas Adriennek, a NAV Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete igazgatójának. Az eseményt Molnár Katalin, egyetemi docens vezette pódiumbeszélgetés zárta. A beszélgetés résztvevői – Szabó Andrea és Polcz Attila mellett Blaskó Béla rendőr vezérőrnagy, professor emeritus és Faragó Gábor pénzügyőr őrnagy, volt alap- és mesterszakos hallgató – elevenítették fel saját főiskolai, egyetemi éveik kevésbé komoly pillanatait is.

Szerző: Suba László

Fotó: Szilágyi Dénes

Új kihívások előtt a NATO

Romló biztonsági környezettel és a belső megújulás feladatával is szembenéz a NATO a következő években. Az Egyesült Államok szerint új kihívást jelent Kína, de erről még az ázsiai óriással szoros gazdasági kapcsolatokat ápoló európai szövetségeseket is meg kell győznie. Azokat, akik egyrészt a 2008–2009-es gazdasági válság anyagi ráfordításainak zuhanása után az elmúlt években 50 milliárd eurót fektettek a védelmi szféra fejlesztésébe, másrészt „agyhalottnak” nevezik az Észak-atlanti Szerződés Szervezetét.

Oroszország agresszív katonai fellépése először Grúziában, majd Ukrajnában, migráció és terrorizmus, a járvány gazdasági hatása miatt csökkenő védelmi kiadások, vagy a legújabb: az afganisztáni fiaskó – az elmúlt bő egy évtized NATO-ra is hatást gyakorló történései. A szövetség 2014 óta szembesül romló biztonsági környezettel, olyan katonai és nem katonai kihívásokkal, amelyeknek még koránt sincs vége. „Oroszország agressziója Ukrajnával szemben rávilágított arra, hogy az európai kontinensen sem kizárható egy katonai konfliktus, és az orosz légierő rendszeresen »teszteli« a NATO légtér-védelmét, reakciókészségét. A több tízezer főt mozgósító orosz hadgyakorlatok sem a bizalmat és stabilitást erősítik, és mindennek nyomán újra a kollektív védelmi képességek megerősítése került a középpontba. A 2020-as évtizedben ez minden bizonnyal fenn fog maradni, mert az előrejelzések egyértelműen a nagyhatalmi konfliktusok újbóli megjelenésével számolnak” – vélekedett lapunknak a jövőbeli kilátásokról Csiki Varga Tamás, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének tudományos munkatársa.

A katonai erővel ellensúlyozható kihívások mellett például a terrrorszervezetek működése másfajta kihívásokra is rávilágít. A szélsőséges csoportok ugyanis a technológiákban rejlő gyenge pontokat igyekeznek kihasználni. Erre jelenthet választ a NATO széles körű alkalmazkodása a jövő technológiáihoz. Mindezek címszavakban a kibervédelem, üreszközök,

a mesterséges intelligencia és pilóta nélküli eszközök, robotok alkalmazásának fejlesztendő területeit jelentik. A külső kihívások mellett a belső politikai megújulás is nagy, de talán nem teljesíthetetlen feladat. Még annak ellenére sem, hogy a Trump-elnökség megingatta az európai államoknak adott biztonsági garanciák hitelességét, miután az Egyesült Államok figyelme a csendes-óceáni térségre tolódt, és Donald Trumpnak általában is ellenérzései voltak a multilaterális intézményekkel, így a NATO-val szemben is. A konzultációk, egyeztetések Trump-éra alatti elmaradása kemény hangvételű európai kritikát váltott ki: Emmanuel Macron francia elnök a fenti hiányosságokat számonkérve „agyhalottnak” nevezte a NATO-t.

Európa az elmúlt években 50 milliárd eurót fektetett a védelmi szférába, az idei évre vonatkozó becslések pedig azt mutatják, hogy a 30 tagállamból 10 védelmi kiadása eléri a NATO által elvárt és az új amerikai elnök, Joe Biden adminisztrációja által is hangoztatott 2 százalékos GDP-arányos ráfordítást. Magyarország 2015 óta növeli a védelemre szánt pénzeket, a legutóbbi adatok szerint 1,6 százalék körül teljesítünk, reálértéken ez a honvédelmi költségvetés megduplázását jelenti 6 év alatt, köszönhetően a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programnak.

„A következő évtized feladataira már 2019-ben elkezdtek felkészülni a tagállamok: Jens Stoltenberg NATO-főtitkár felkérésére egy 10 szakértőből álló bizottság készítette elő a NATO 2030 jelentést, amelyben számos ajánlást is megfogalmaztak a tagállamok számára a legkülönbözőbb kihívásokkal kapcsolatban. Ez a jelentés az egyik kiindulási pontja a 2022-ig kidolgozandó új Stratégiai Konceptciónak, amely a 2030-as évtizedig fog irányt mutatni az érzékelt fenyegetésekre adandó válaszokat illetően” – válaszolta fel Csiki Varga Tamás. A Nemzeti Közszerződési Egyetem szakértője szerint a következő évben például Kína erősödő globális befolyásával és az ehhez való viszonyulással, adott esetben a szövetség katonai jelenlétével kapcsolatban lesz vita. Az Egyesült Államok ugyanis már

Donald Trump alatt Kínát azonosította első számú kihívásként, és ezt a Biden-adminisztráció is így látja. Számukra ezért is lenne fontos, hogy az európai szövetségeseket közös platformra hozzák, amelybe például a kínai-európai gazdasági kapcsolatok lazítása is beleférne. Nem biztos, hogy ez könnyen megy majd, hiszen Európa nem maradhat ki

Alapító tagok (1949)

Amerikai Egyesült Államok, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Izland, Kanada, Luxemburg, Norvégia, Olaszország, Portugália

Később csatlakozott államok

Görögország, Törökország, NSZK, Spanyolország, Németország újraegyesítése (a volt NDK tartományai), Csehország, Lengyelország, Magyarország, Bulgária, Észtország, Lettország, Litvánia, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Albánia, Horvátország, Montenegró, Észak-Macedónia

Csatlakozásra váró államok

Ukrajna, Bosznia-Hercegovina, Grúzia

a gazdasági-technológiai fejlődésből, amelyhez viszont Kínára is szüksége van. Nem beszélve arról, hogy 2021. január–júniusban Kína és az EU teljes külkereskedelmi forgalmának értéke elérte a 388,2 milliárd dollárt. Az Európai Unió ezzel Kína második legnagyobb külkereskedelmi partnere volt az idei első félévben a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége után.

Szerző: Tasi Tibor

Jens Stoltenberg, a NATO főtitkára és Joe Biden, amerikai elnök a NATO-csúcson.

KOMPETENZ FÜR
DEUTSCHLAND.

Olaf Scholz

Ki viszi tovább Merkel örökségét?

- **Hogyan jellemezné a szövetségi kancellárválasztás kampányidőszakát?** Illeszkedve a világszerte megfigyelhető trendekhez – ami a politika nagyobb personalizációján alapul – a kancellárválasztás kampánya során a jelöltek személyes előnyei és hátrányaira került a hangsúly. A Zöldek népszerűségét például Annalena Baerbock hibái vetették vissza, a Szociáldemokraták (SPD) jelöltje pedig mint „merkele figura”, a kiszámíthatóságával sokkal szimpatikusabbnak hatott a választók körében. Olaf Scholz számára pénzügyminiszterként és alkancellárként

töltött évei szakmai hátteret is biztosítanak. A CDU jelöltjének támogatottsága az árvízkárosultak okán tartott sajtótájékoztatón való „nevetgelése” miatt esett vissza, valamint azért, mert Armin Laschet nem tudott reformokat és változást ígérni, hiszen az ő pártja kormányzott tizenhat évig. Vagyis nem a száraz, tartalmi, szakpolitikai kérdések döntöttek.

- **Milyen más ok állhat még a CDU térvészése mögött?**

Hozzá kell tennünk, hogy a bajor testvérpárt (Bajor Keresztényszociális Unió, CSU) tagjai közül sokan rossz néven vették, hogy nem Markus Söder lett a két párt közös kancellárjelöltje, mivel egy, a párton belüli szavazás során Laschetet választották meg.

- **Nagyobb esély lett volna a kereszténydemokrata győzelemre Söder jelöltségével?**

Nem, hiszen a szavazatok ugyanakkora gyengülést mutatnak Bajorországban, mint a CDU területein. A zöld korszak, a nagykoalícióba való „belefaradás” miatt szerintem még ő sem tudott volna jobb eredményt elérni.

- **Befolyásolta a koronavírus-járvány kezelése a pártok támogatottságát?**

Azt gondoltam, hogy a harmadik hullám utáni enyhülés erősíteni fogja

Tizenhat év után távozik a „Mutti”, a válságok kancellárja.

A 2021-es szövetségi választáson Angela Merkel pártja hatalmas vereséget szenvedett, és a Kereszténydemokrata Unió (CDU) januárban megválasztott elnöke, a Merkel utódjául szánt Armin Laschet sem nyerte el elegendő választópolgár bizalmát. Milyen volt a kampányidőszak? Milyen témák játszottak kiemelt szerepet benne? Mi az oka a nyolc éve regnáló nagykoalíció bukásának? Minderről Hettyey Andrással, az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék egyetemi docensével beszélgettünk.

a vezető kormánypart népszerűségét, de a szabadságjogok korlátozásának és a lezárásoknak az emléke „jobban fáj” az embereknek. Egyébként is meglepő lett volna, ha ezt a választást a CDU meg tudja nyerni; a szavazók elfáradtak az elmúlt évek politikájában.

- **Miért nincsen szó a nagykoalíció lehetséges folytatásáról?**

Azt gondolom, annyira elfáradt ez a kapcsolat, hogy nincs értelme ilyen formában kormányon maradni, még a sajtóban sincs szó erről.

- **Volt szavaztvándorlás a kereszténydemokrata párttól?**

A CDU négy évvel ezelőtti szavazói közül 1,3 millió tette le a voksát az SPD-re. Érdekesség, hogy az eredmény megmutatta, a német választók nem vevők a populista ideológiákra. A baloldali Linke alulszerepelt, de a szélsőjobboldali Alternatíva Németorszáért (AfD) is elvesztette a választói negyedét. A felmérések szerint a kereszténydemokratáktól nem vett el szavazatokat az AfD. Fontos tanulság, hogy a német társadalom középutas, szélsőségeket nem nagyon honoráló közeg.

- **Milyen jellemzői voltak a kampány során lefolytatott vitáknak?**

Háromszereplős televíziós vitákat (TV-Triell) rendeztek a közszolgálati

esatornán, a legesélyesebb pártok jelöltjeivel, de ezek az alkalmak nem adtak hozzá és nem is vettek el túl sokat a végső döntéstől. Számomra érdekes volt, hogy a kül- és európai politika nem szerepelt a vitás kérdések között. Nagyon befele fókuszáló vitasorozatot láttunk, ami talán egy nagy tendencia kezdetét jelenti; a következő években Németország jobban fog magára figyelni. Szükség van az infrastruktúra modernizálására, az energiafordulat véghezvitelére. Nincs küszöbön olyan szerződésmódosítás az Európai Unión belül, amely miatt fontos szerepet játszhatott volna a közösség a belpolitikai választások során.

- **Milyen szerepet játszik a média a választók döntésének befolyásolásában?**

Németországban nincs olyan mértékű polarizáltság a médiában, mint például az Amerikai Egyesült Államokban. A tézis szerint a német közmédiában baloldali és zöld, elnyomva a jobboldalt; ahogy én láttam a kampány során, ez nem érezhető. Fontos szerepe van a sajtónak, de nincs barát-ellenség kategorizálás, amely pártpolitikai eszközzé silányítaná a médiát.

Szerző: Pap Melinda Patrícia

Helyzetjelentés

Afganisztánról

Az amerikai csapatok kivonása után a tálibok elképesztő tempóban törtek előre Afganisztánban. Milyen érdekei vannak, és milyen eszközei maradtak a Nyugatnak az ázsiai országban, és milyen tapasztalatokkal tértek haza a magyar katonák?

Változó körülmények

Joe Biden amerikai elnök áprilisban bejelentette: a terrortámadás huszadik évfordulójáig, szeptember 11-ig az Egyesült Államok kivonja a még Afganisztánban szolgáló katonáit, s ezzel lezárja az USA leghosszabbra nyúlt háborúját. Arról, hogy a nyugati államoknak milyen lehetőségei és eszközei maradtak ezután az ázsiai országban, Tóth Péter, az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének (SVKI) igazgatója, Csiki Varga Tamás, az intézet tudományos munkatársa, valamint Wagner Péter,

a Külügyi és Külgazdasági Intézet (KKI) vezetőkutatója beszéltek. Az afganisztáni magyar katonai részvétel tapasztalatairól pedig Szenes Zoltán nyugalmazott vezérezredes, a Nemzeti Közszerkezet Egység Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának oktatóját, a Magyar Honvédség egykori vezérkari főnökét kérdezte a Ludovika.hu. Az afganisztáni művelet elsősorban (kül)politikailag volt kudarc: miközben az USA kezdeti katonai célja (vagyis az al-Káida afganisztáni felszámolása) nagyjából a beavatkozás első felében teljesült, a későbbi

nemzetépítési projekt nem volt sikeres, és a negatív kimenetel már Bush elnöksége idején is látható volt – hangzott el a szeptemberi kerekasztal-beszélgetésen. A központi irányítású, nyugati mintájú államszerkezet erőltetése a helyi viszonyok között szükségszerűen vezetett a kudarchoz. Ráadásul az USA és a szövetségesei nem tudtak érdemi előrelépést elérni a kábítószer-kereskedelemben és a korrupció visszaszorításában sem. A mérleg tehát vegyes, az SVKI igazgatója emiatt is tévedésnek tartja az olyan sommás kijelentéseket, miszerint „a háborút elvesztette a nyugat”.

Az elmúlt két évtized során megvalósult afganisztáni fejlesztéseknek, az Európai Unió (EU) és a tagállamai által ezekre fordított milliárdoknak azonban minden bizonnyal marad valamiféle hatása az országban – vélekedett Wagner Péter. Bár az evakuációs és háborús hírekhez képest nem annyira látványos, hogy hány új iskola vagy rendelő épült, vagy hány szakembert képeztek ki ez elmúlt húsz évben, ezek továbbra is javítják egy kicsit az életminőséget.

Az afgán kormányzókkal kapcsolatban Tóth Péter elmondta: a gond nem a kiképzésükkel, hanem a lojalitásukkal volt; azt külföldi haderő nem tudja megteremteni. Tehát nem vereséget szenvedett a kabuli kormányzat, hanem erői harc nélkül vagy kevés harccal adtak fel területeket.

„A kivonulás jó döntés volt”

A szakértők egyetértettek abban, hogy a kivonulással várhatóan megszűnik az a vélekedés, hogy Afganisztán kérdése (csupán a NATO és azon belül az USA katonai jelenléte miatt) egy szinten van az olyan stratégiaiul fontosabb nemzetközi kérdésekkel, mint Irán, a kínai felemelkedés vagy az orosz befolyás előretörése a térségben.

A nemzetépítésre reflektálva Csiki Varga Tamás fontosnak tartotta különválasztani a tényleges nemzetépítést és az államépítést. Értékelése szerint afgán nemzet nem létezik, és a népesség törzsi, regionális, etnikai viszonyai között az „építésének” nem is voltak meg az előfeltételei. Az államépítésnek ugyanakkor nem feltétlenül kellett volna kudarcra végződnie, ám ő is egyetértett azzal, hogy a központosított és világi állam nyugati modellje nem volt alkalmazható a helyi viszonyokra.

A kivonulással kapcsolatban megjegyezte, hogy van jogos kritika, hiszen például az USA 2021 tavaszán nem kommunikált sokat erről

a szövetségeseivel. Az SVKI tudományos munkatársa ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy nem Trump vagy Biden elnök hirtelen döntéséről volt szó, hiszen már 2009 óta zajlott az előkészítés. Úgy fogalmazott, hogy mivel az iraki kivonulás után „fejre állt” az ottani projekt – értve alatta például Irán iraki befolyásának megerősödését –, ez intő példaként szolgált az USA számára Afganisztánt illetően. Emellett elsősorban azt tekinti kudarcnak, hogy a nyugati szövetségesek elvesztették a stratégiai kezdeményezést és a folyamatok feletti ellenőrzést, mert a legfőbb cél a kivonulás volt.

Hova tovább Afganisztán?

Wagner Péter szerint az afgán történelem elmúlt 50-100 évének tanulsága, hogy vagy éppen külső befolyás van (USA, Szovjetunió, Pakisztán), vagy totális káosz. Mivel most a Nyugat nem lesz ott, várhatóan erőteljesebben jelen lesz többek között Kína, Oroszország, Irán és Pakisztán. Sok fog tehát azon múlni, hogy mit akarnak ott az eddigi szereplők, milyen kapcsolatokat építenének ki a tálib vezetéssel.

Az afgánok nyugalomra vágnak, és a tálibok ezt képesek is lehetnek

biztosítani, nem utolsósorban a drákói szigor révén. Egy egész nemzedéknek nincs már személyes emléke a tálibokról, és jelenleg a tálibok is jobban igénylik a nemzetközi legitimitációt, mint 2001 előtt. Ennek fényében, akár őszinték a tálibok által hangoztatott szándékok, akár csak PR-ről van szó, valójában ők is ki lesznek szolgáltatva más szándékoknak.

Az SVKI igazgatója úgy értékelte, hogy a Nyugat számára a problémák nem oldódtak meg a kivonulással, és Afganisztán szerepének visszaszorítása a nemzetközi dzsihádzmust élető ideológia terjedésében továbbra is cél. A nemzetközi közösség mindenképpen szeretné elkerülni, hogy Afganisztán olyan tranzitországgá váljon, amelyen keresztül terroristák és támogatás áramolhat a volt szovjet tagköztársaságok, Oroszország vagy akár Kína felé.

Az eredmények kulcsa: a segélyek

Bár az USA és szövetségesei kivonultak, attól még maradtak eszközeik arra, hogy távolról is bármikor beavatkozzanak.

A Nyugat segélyek által is képes lesz befolyást gyakorolni, és elvárásokat »

megfogalmazni az afgán kormányzat felé. Wagner Péter vezetőkutatónak meggyőződése, hogy Afganisztán továbbra is a nemzetközi segélyezés egyik célországa lesz, a segélyek jelentős hányada pedig az Európai Unióból és annak tagállamaiból fog érkezni. Vagyis a Nyugatnak lesz valamiféle befolyása az emberi jogi, nőjogi szempontok terén, még ha kikényszeríteni nem is tudja ezeket. Tólas Péter sem zárta ki

a segélyek révén elérhető eredményeket, ugyanakkor az elmúlt 20 év tapasztalatai alapján óvott az ehhez fűzött túlzott reményektől, amennyiben a Nyugat immár nem lesz ott a terepen, hogy felügyelje a segélyek elosztását. Csiki Varga Tamás is egyetértett azzal, hogy a segélyek továbbra is a korrupt rendszerbe lesznek becsatornázva, így az emberi jogok terén a gyakorlati lépések kikényszerítése

kérdéses. Wagner Péter ellenben derűsebben látja a kérdést, példaként pedig Németországot említette. Az európai ország befagyasztja az Afganisztánba áramló fejlesztési támogatásokat, de bejelentette, hogy növelni fogja a humanitárius segélyeket. Meglátása szerint ezek azt eredményezhetik, hogy olyan segélyek fognak eljutni Afganisztánba, amelyeket nyugati felügyelet mellett osztanak majd el.

A MAGYAR HONVÉDSÉG LEGKOMOLYABB KÜLDETÉSE

Magyarország részvétele az afganisztáni békeműveletekben NATO-tagságából fakadt, amellyel az ország elkötelezte magát a nemzetközi válság megoldása mellett. A közel húszéves magyar részvétel Afganisztánban számos külpolitikai és katonai tapasztalatot hozott, amelyet a kormány és a Magyar Honvédség más krízisekben is tudott hasznosítani.

„A célok a helyzettől függően, folyamatosan változtak, mint ahogyan a magyar szerepvállalás is” – összegezte az afganisztáni éveket Szenes Zoltán, a HHK professor emeritusa. A misszióhoz először egészségügyi, őrzés-védelmi, majd repülőter-biztosítási feladatokkal járultak hozzá a magyar katonák. A legnagyobb magyar feladatvállalás később egy önálló Tartományi Újjáépítő Csoport (PRT) működtetése volt a Baglán tartománybeli Pol-e Homriban (2006 és 2013 között).

A szerepvállalás pedig folyamatosan növekedett: a csúcsponton 650 fő szolgált az országban, amely így a 2010 utáni években a honvédség legkomolyabb küldetésévé nőtte ki magát. A feladatbeli és szerkezeti változtatások (2006: PRT telepítése; 2008: kiképzési feladatok felvállalása, különleges műveleti erők kitelepítése; 2010: magyar megerősítések; 2013: PRT kivonásának kompenzálása a kabuli reptéren vállalt pluszfeladatokkal) jól követték a NATO- és amerikai elvárásokat, és nemzetközi tekintélyt adtak a magyar katonáknak. Az ISAF-művelet 2014-es megszűnése után Magyarország a NATO új afganisztáni műveletéhez is csatlakozott, amely az Eltökélt Támogatás (RSM) nevet kapta.

A magyar szerepvállalás megítélése kapcsán Szenes Zoltán elmondta: még ha az afganisztáni misszió egyes feladataival (a PRT hatékonyságával, a katonák felszerelésével, a veszteségek elkerülhetőségével) kapcsolatban akadtak is viták, a közvélemény általában pozitívan vélekedett a részvételről. A magyar politikai és katonai vezetés ugyanis „menet közben” megtanulta az afganisztáni szerepvállalás változtatásának dinamikáját, felismerte, hogy a biztonsági környezet és feladatrendszer változásaival összhangban a magyar hozzájárulást is módosítani kell – véli a vezérezredez. A kint szolgáló katonák komoly műveleti tapasztalatokra tettek szert, „puskaporot szagoltak”, felkészültségük és tapasztalataik jól jöttek az itthoni és külföldi feladatokban egyaránt. A műveletekben számos olyan tiszt is részt vett, akik az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karát erősítik, és a kint szerzett tapasztalataikat beépítik a tananyagba – hangsúlyozta a professor.

A hazai közigazgatási rendszer ugyanakkor még mindig nincs felkészülve a civil szakértők hadszíntérré vezénylésére – figyelmeztetett Szenes Zoltán. A volt vezérkari főnök úgy véli, célszerű lenne amerikai mintára külön műveleti költségvetést is készíteni, de a nemzetközi szerepvállalás bemutatásához jót tenne a nagyobb nyilvánosság, hogy a közvélemény értse és értékelje a magyar hozzájárulás fontosságát és jelentőségét.

„Az afganisztáni magyar szerepvállalás legfontosabb tapasztalata talán az, hogy a szövetségeseknek állandó politikai konzultációt kell folytatniuk” – fogalmazott Szenes Zoltán, aki elmondta: sajnálatos, hogy az USA sem az afganisztáni háború indításakor, sem a tálibokkal való tárgyalások során, sem a csapatkivonások időpontját tekintve nem konzultált a NATO-val, ezzel gyengítette a szövetség kohézióját, és nehéz helyzetbe hozta a tagállamokat is. Ugyanakkor az afganisztáni NATO-missziók vezetési rendszere, az erők pótlása, a kinti működés nagyon sok tapasztalatot hozott, amelyek beépültek a NATO-doktrínákba és a magyar katonai szabályzatokba.

Szerző: Békefi Miklós
Forrás: Ludovika.hu

Dízelautók, ne tovább?!

Az elmúlt évtized járműeladási statisztikái szerint hazánkban a dízelmotoros autók iránti kereslet hatalmas volt, ám ez a trend az utóbbi években egyre inkább változni látszik. Lehet, hogy a vásárlók környezettudatosabb szempontok alapján választanak autót, vagy figyelemmel kísérik az európai tendenciákat, és felkészülnek arra, hogy a dízelautók használatát hamarosan korlátozhatják Magyarországon is?

A témával kapcsolatban Németh Zsolt, a Víz- és Környezetbiztonság Tanszékének docense válaszolt kérdéseinkre.

• Hazánkban milyen arányban vannak forgalomban dízelautók?

Az itthoni személyautó-flotta nagy része – mintegy hetven százalék – benzinüzemű; ezzel Európában majdnem az első helyen állunk. A dízelek inkább az áruszállításban terjedtek el, mert ezeknek a motoroknak a nyomatékgörbéje kedvezőbb ilyen használatra, hatásfoka pedig a benzinmotorénál jelentősen magasabb, tehát kevesebb üzemanyagot fogyasztanak. Meg kell említeni, hogy a belső égésű motorok károsanyag-kibocsátása döntően az alkalmazott üzemanyag minőségétől függ, amelyre Európában szigorú szabványok vonatkoznak, ezért Európa közlekedésének károsanyag-kibocsátása – a járművek nagy száma ellenére is – csak pár százalék a világ többi országának közlekedéséből származó kibocsátásnak. Például a kén mennyisége az európai üzemanyagokban kevesebb mint tíz milliommód rész lehet csupán, míg Afrika országaiban harmincezres érték feletti kéntartalmú üzemanyagokat is használnak; és akkor még nem beszéltünk a hajókról. »

● Milyen anyagok kerülnek a levegőbe a dízelautók kipufogójából?

A modern, EURO 5 és 6 dízelek kipufogóiból szinte semmi, hiszen a képződő szilárd részecskék több mint kilencvenöt százalékát kiszűrjük a részecskeszűrők, a nitrogén-oxidokat (NOx) pedig karbamidoldattal (AdBlue) megkötik. Egy ilyen autó részecskekibocsátása körülbelül egy gramm ezer kilométerenként, ami egy háztartási, vegyes tüzelésű kazán kibocsátásának (időben mérve) kevesebb mint ezred része. A romantikus vacsoraasztalra állított gyertya zárt térben sok esetben károsabb. A nitrogén-oxidok tekintetében pedig még rosszabb a helyzet, hiszen egy ebéd megfőzésekor a gáztűzhely, amely a magyar háztartások zömében még működik, a kültéren már veszélyesnek vélt koncentráció több százszorosát szokta előállítani. A probléma inkább a régi dízelekkel van, amelyekben nincs részecskeszűrő és a befecskendezéssel is sokszor bajok vannak: ezek valóban füstölnek, és ki is kellene szűrni őket.

Az pedig már a sors furcsa fintora, hogy sok esetben éppen a városi buszok, régi mozdonyok és más, közösségi vagy éppen állami tulajdonban lévő járművek esnek ebbe a kategóriába.

● Hogyan méri a levegőben ezeknek az anyagoknak a koncentrációját?

A környezeti mérések általában fotokémiai, elektromos vagy mechanikai módszerekkel működnek, folyamatos mintavétel mellett. A mérési pont kiválasztása döntő, hiszen például a városokban az épületek sokszor megakadályozzák egy terület légcseréjét. A pontok kiválasztása ezért stratégiai fontosságú, és a környezetvédelmi szakemberek feladata.

● Milyen hatással vannak a környezetre, illetve az emberi szervezetre a felsorolt anyagok?

A nitrogén-oxidok a légnedvességgel savakat képeznek, a belélegzett részecskék pedig gyulladási folyamatokat

DÍZELJÖVŐ

Csaknem háromszáz európai városban hoztak létre úgynevezett alacsony kibocsátási övezeteket, ahol csak meghatározott környezetvédelmi követelményeket teljesítő járművekkel lehet közlekedni. Az Európai Bizottság júliusban mutatta be a „Fit for 55” uniós klímacsomagot, amelyből kiderült, hogy jelentősen szigorítanák a járművek megengedett szén-dioxid-kibocsátását az előttünk álló évtizedben, majd be is tiltanák a benzines és dízelautók értékesítését 2035-től. Magyarországon a Greenpeace indított petíciót a dízelautók Budapestről való kitiltásáért, amelyet negyvenötezer aláírással nyújtottak be a főváros vezetésének. A Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Egyesület pedig azt szorgalmazza, hogy 2022 júliusától kezdve több éven át, fokozatosan vezessék be a dízelautók korlátozását, először a védett övezetekben.

indítanak el a légutakban. A WHO becslése szerint évente több mint hétmillió ember hal meg a világon légszennyezés következményeként.

Kérdés azonban az, hogy ez a légszennyezés miből származik. A városok levegőjének minőségére döntően a fűtés és a közlekedési kibocsátások vannak hatással, amelyek azonban a járművek által felvert port is jelentik. Ezért is kellene a városokban rendszeresen takarítani.

● Elegendő a dízelautók használatának korlátozása ahhoz, hogy jelentős mértékben csökkenjen a levegőszennyezéssel összefüggő megbetegedések száma, vagy csak a teljes kitiltásuk jelentene komolyabb előrelépést?

A fentiek alapján egyértelmű nem a válasz. A dízelek városokból való kitiltását a német alkotmánybíróság

engedte meg nemrég, de ennek valós műszaki és természettudományos okok hiányában inkább belpolitikai motivációja lehet: a média felkapta, és világgá kürtölte az ilyen híreket, a megfelelő politikai körök környezetvédelmi tudatosságának hamis látszatát keltve. A dízelek egységes kitiltásánál sokkal fontosabb lenne például a jól működő elővárosi közlekedés megteremtése, a korszerűtlen dízelek kiszűrése, a városok utcáinak rendszeres takarítása. Támogatási rendszert alakíthatnának ki azok részére, akiknek komolyabb anyagi terhet jelent, hogy megfelelő részecskeszűrővel lássák el régi autóikat. A teherforgalom sínekre helyezése, vagy a helyes energiapolitika – amelynek nem az ottani atomerőművek bezárása és újabb szén- és gázerőművek létesítése a célja – is százszor annyit segítene

a légszennyezés elleni harcban, mint egy ilyen döntés.

● A környezetre gyakorolt hatás mellett milyen gazdasági következménye lehet a dízelautók kitiltásának? A gazdasági következmények felsorolásával több oldalt lehetne megtölteni. A német autóipar, amely évtizedes előnyt halmozott fel az amerikai, kínai stb. autógyárakkal szemben a környezetbarát és jó hatásfokú dízelmotorok kifejlesztésében, az egész folyamat egyik legnagyobb kárvallottja. Ha csak ezt nézzük, már tetemes a kár hazánk számára is, de a szállítás és közlekedés nem állhat meg. Az eddiginél tisztábbnak reklámozott, de valójában csak a működési területen kevesebbet szennyező elektromos autók elterjedését mindannyian megfizetjük, a szállítás drágulásával együtt.

● Nem csupán a dízelautók, hanem a benzinnel működők is hatással vannak a környezetre és az emberekre. Erről mit érdemes tudni?

A modern benzinmotorok szennyezése európai üzemanyagokkal csekély, jelentőségük pedig ma már szinte kizárólag a személyautókra és motorkerékpárokra korlátozódik a közlekedésben. Fontosabb azonban ennél a kétütemű robogók és kerti gépek (fűnyírók, kaszák) szennyezése, amely az elégetett olaj és a katalizátorok teljes hiánya miatt az autózásból eredő kibocsátás sokszorososa!

● Mit emelne ki végezetül a témával kapcsolatban?

Zárszónak annyit, hogy a környezetvédők és környezetvédelmi szakemberek természettudományos és szakmai képzettségét nagyon fontosnak tartom, hogy

ne a gazdaság és a politika érdekeit szolgálják ki, hanem valós problémákra koncentráljanak. A dízel személyautók településekről való kitiltása tipikusan politikailag motivált folyamat, a média ennek súlykolásával, a levegő minőségjavítása érdekében szükséges, sokkal fontosabb tennivalókról tereli el a figyelmet. Elindult egy folyamat, a várható kitiltás hírére érzékenyen reagált a dízelautók piaca, a drágulás következtében egyre kevesebben választják ezeket a típusú gépjárműveket. A dízelek kitiltásának legfőbb célja a környezetvédelem. Meg kell keresni a legjobb alternatívát mind a környezetkímélő közlekedési lehetőségek kihasználására, mind ezek népszerűsítésére. A változás csak fokozatosan és komoly szemléletváltással valósulhat meg.

Szerző: Bárdos Mónika

Kutak a köz szolgálatában

Az ivókutakhoz talán mindannyiunknak kötődik valamilyen kedves, üdítő emléke. Ha közkútra gondolunk, legtöbbszörnek a jellegzetes kék, utcai műtárgy jut eszébe, pedig manapság ezek már meg sem közelítik a múltban egykor betöltött szerepüket. Léteznek kutak, amelyeknek szakrális jelentőséget tulajdonítanak, és kapcsolódik hozzájuk valamilyen történet, legenda vagy jelenség. Leginkább egyházi ünnepek alkalmával, spirituális feltöltődés, gyógyulás céljából látogatjuk őket, míg a közkutaknál csupán felfrissülést keresünk. A kutak történetéről és napjainkban betöltött szerepéről kérdeztük Goda Zoltánt, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztechnológiai Oktatóbázisának tudományos segédmunkatársát.

• Milyen múltja van hazánkban a közkutaknak?

A megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása mindig is létszükséglet volt az emberiség számára. Ezt az igényt a múltban leginkább ásott kutakból és karsztforrásokból tudták fedezni. Utóbbi nem állt mindenhol rendelkezésre, a kútásás pedig régen sem volt olcsó mulatság. Így terjedtek el a közkutak, amelyek gyakran közadakozásból valósultak meg. Ezek előbb sekély mélységű ásott kutak, később pedig fúrással létesített, nagyobb mélységű artézi kutak voltak. Az emberek tudták, hogy egy ilyen közkút és a mélyén rejlő víz nagy kincs, ezért nagy becsben tartották

és vigyáztak rá, mégis, ennek ellenére időnként nagy kolerajárványok forrása volt a szennyezett kútvíz. A múlt század elejétől, a közüzemi vezetékes ivóvíz térhódításával az ásott vagy fúrt közkutak háttérbe szorultak, és helyüket átvették az ivóvízhálózatra telepített ejektoros kutak, közkifolyók. Ezekkel a mai napig találkozhatunk, a köznyelvben a „nyomós kút” elnevezésük terjedt el. Az egészséges ivóvízhez való jog alapjognak számít, ezért a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény meghatározza, hogy minden állampolgár lakóhelyétől legfeljebb százötven méteren belül ivóvízvételi lehetőséget szükséges biztosítani.

• A vízvételen kívül milyen szerepe volt még a kutaknak a mindennapokban?

A közkutaknak nem csupán vízvételi szerepe volt. Régen a kutak körül mindig nagy volt a nyüzsgés, központi szerepet töltöttek be a település életében, ahol meg lehetett tudni a legfontosabb információkat vagy éppen a friss pletykákat. Ma már hihetetlennek tűnik, de a vezetékes ivóvíz elterjedése ellen az volt az egyik legfőbb érv, hogy régi hagyomány a kútra járni vízért, és elidegeníti egymástól az embereket, ha megszűnik a kút körüli társasági élet.

• Magyarországon milyen típusú kutak a legelterjedtebbek?

A régi időkben szinte csak ásott kutakkal lehetett találkozni, amelyek a talajvíz megcsapolására voltak alkalmasak. Ez a vízréteg azonban legtöbbször védtelen a felszín felől érkező szennyeződésekkel szemben, ezért sajnos sokféle szennyezett, minősége közvetlen fogyasztásra nem teszi alkalmassá. Ennek ellenére a mai napig lehet találkozni működő ásott kúttal, néhány hete magam is fogyasztottam egy karsztvizet megcsapoló kút kiváló minőségű vizét. A kútfúrás technológiájának fejlődésével elérhetővé váltak a mélyégi rétegvizek, artézi vizek, így az ásott kutak fokozatosan eltűntek. A közüzemi vízellátásunk is fúrással létesített kutakon alapszik, amelyek valamilyen felszín alatti vízbázist csapolnak meg. Felszíni vízkivételre Magyarországon csak kevés példát találunk.

• Közkedvelt vízvételi helyek az artézi kutak. Mi jellemző rájuk?

Az artézi kutak jellemzően olyan vízréteget csapolnak meg, amely vízzáró kőzetrétegek védelmében helyezkedik el mélyen a felszín alatt. Ezek a vízrétegek gyakran nyomás alattiak, azaz a víz szivattyúzás nélkül is a felszínre tör. Koruk több ezer vagy több tízezer év is lehet, és a természetes geológiai védelemnek köszönhetően

emberi eredetű szennyezésektől mentesek. Az artézi vizek ásványi-anyagtartalma jellemzően magas, ezért az egészségünk megőrzéséhez szükséges nyomelemek pótlására alkalmasak lehetnek, de magas vérnyomással vagy veseproblémákkal küszködőknek nem javasolt a fogyasztásuk.

• **Milyen gyakran vizsgálják a közkutakat közegészségügyi szempontból?** Itt mindenképpen külön kell választanunk a vezetékes ivóvizet biztosító közkifolyókat és az artézi kutak kérdését. A közkifolyókra ugyanazok a szabályok érvényesek, amelyek általában az ivóvízre, azaz a víz minőségének meg kell felelnie a vonatkozó kormányrendeletben foglaltaknak. Az akkreditált vízminőség-vizsgálat gyakoriságát is a kormányrendelet határozza meg, a kijelölt hálózati mintavételi pontokon

általában néhány hetente történik mintavétel. A közcélú használatra átadott artézi kutak kérdése már más kérdés, ez a terület egy kicsit mindig is „szürke zóna” volt. Az artézi vizeket általában nem lehet ivóvízzé minősíteni, hiszen több komponens – oldott ásványi anyag, vas-, mangán- vagy ammóniumtartalom – koncentrációja meghaladja a vonatkozó határértéket. Ettől persze fogyasztásuk nem egészségtelen, sőt egyes artézi vizek fogyasztása – a jódtartalom miatt – kifejezetten ajánlható. Általában az ilyen kutaknál rendszeres vízkémiai vagy mikrobiológiai vizsgálat nem történik, gyakran csak egy „nem ivóvíz” feliratú tábla kerül kihelyezésre. Szerencsére ellenpélda is akad, például a budapesti Szent Flórián-kút, ahol egy kihelyezett tábláról tájékozódhatunk »

a kút vizének minőségi mutatóiról. De jellemző, hogy a nagyobb népszerűségű artézi kutaknál sincs rendszeres vízminőség-vizsgálat.

• **Lehet-e kockázata a közkutakból való rendszeres ivóvízfogyasztásnak?**

Valamekkora, de nehezen meghatározható közegészségügyi kockázata azért van a közkutaknak, mert ezek megfelelő higiéniai állapotát, környezetét, illetve a kutak megfelelő használatát rendszeresen nem ellenőrzi szakhatóság. Az artézi kutak és a vezetékes közkifolyók állapotának megóvásáért mi, fogyasztók is sokat tehetünk, ha vigyázunk rájuk és előírásnak megfelelően használjuk azokat.

• **A víznek is ára van. Ki fizeti meg a közkutakból nyert víz árát, illetve a kutak karbantartását?**

Az ivóvízvezetékre telepített közkifolyók karbantartása és az ott fogyasztott víz árának megfizetése önkormányzati feladat. Tapasztalatom szerint azonban a karbantartási feladat sokszor a víziközmű szolgáltatóra hárul, az elhasznált víz pedig mérőóra hiányában nem kerül számlázásra, így tulajdonképpen hozzáadódik a hálózati veszteséghez, amelynek költsége pedig a vízárban jelenik meg. Az artézi kutak karbantartása szintén az illetékes önkormányzatok feladata, de számos példát látunk arra, amikor egy helyi lokálpatrióta közösség lelkes tagjainak adományából valósul meg egy kút felújítása, fenntartása.

• **Minek köszönhető, hogy a közkutak mára kevésbé fontos szerepet töltenek be mindennapjainkban?**

Elsősorban annak, hogy a hazai lakosság 95%-ának otthonában elérhető a vezetékes ivóvíz. A korábbi közkifolyók idővel elvesztették jelentőségüket, eltűntek, megszüntették őket. A másik ok pedig a palackozott ásványvizek széles körű elterjedése, amelyek az ételmiszerüzletek mellett szinte mindenhol kaphatók. Mindezek ellenére

APP ÉS IDD!

Fontos, hogy megfelelő mennyiségű folyadékot igyunk, amelyre a legjobb megoldás az ivóvíz. Ezentúl mobiltelefonos alkalmazásban kereshetjük meg a hozzánk legközelebb lévő ingyenes ivóvízvételi pontokat. Az ingyenesen letölthető applikáció – a közkutak.hu együttműködésével – közösségi bejelentés alapján frissülő adatbázissal működik, több mint tizenegyezer vízgyűjtő helyet megjelenítve. Az alkalmazás a közkutak névre rákeresve Androidra és IOS-re is letölthető.

a mai napig számos közkifolyó működik az országban, csak Budapesten több mint ezer ilyen vízvételi pontot találunk. A www.kozkutak.hu weboldal segítségével gyorsan tájékozódhatunk a hozzánk legközelebbi vízvételi pont helyéről.

• **Mit tehetünk annak érdekében, hogy ezek a „frissítő pontok” szép számban megmaradhassanak a közszolgálatában?**

Az elmúlt évtizedekben a közkutak, közkifolyók jelentősége csökkenni látszott, kérdésük kissé feledésbe merült.

Én azonban úgy gondolom, továbbra is lenne igény ivóvízvételi pontokra, és ha az ideihez hasonló, hőhullámokkal tarkított nyarak várnak ránk a jövőben, akkor különösen fontos lehet, hogy közterületeken is hozzájuthassunk a tiszta, jó minőségű ivóvízhez. Ha pedig a csapvíz ökológiai lábnyomát hasonlítom össze a műanyag palackba csomagolt ásványvízzel, mindenképpen környezettudatosabb megoldás a kulacsomat újratölteni.

Szerző: Bárdos Mónika

Fotó: MTI

Velencei-tó

természetes
folyamatok útjában?

Állandó téma hazánkban a Velencei-tó helyzete: nyáron a sajtóban futótűzként terjedő halpusztulás, majd a folyamatos partmenti beépítések és a turisták egyre növekvő száma is fenntartotta a tóra összpontosuló figyelmet. De milyen is valójában a Velencei-tó helyzete, és milyen stratégiával lehet fenntartani annak jelenlegi ökosztisztáját? Többek között ezekre a kérdésekre kerestük a választ Bíró Tiborral, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Víz tudományi Kar dékánjával.

● **Történt változás a Velencei-tó vízpótlásában az elmúlt időszakban?**
A Velencei-tó vízszintszabályzó és vízpótlásra alkalmas műszaki létesítményrendszerében nem történt változás. Normál üzemi állapotban a Császár-vízen létesült Pátkai- és Zámolyi-víztározók biztosítják a tó vízpótlását. Emellett a tározók a vízrendszer bővítés időszakában védik a vízfolyás mentén elhelyezkedő területeket az elöntések ellen. A két tározó teljes tározókapacitása mintegy 12,3 millió m³, amely a Velencei-tó vízkészletének közel 30 százaléka (a Velencei-tó térfogata közepes vízállásnál 40 millió m³). A korábbi vízpótlások tapasztalatai alapján a tározókból 4-6 millió m³/év (11 000 m³/nap – 16 000 m³/nap) víz adható le a tóba, ugyanakkor sorozatos aszályos évek esetében ennek duplájára is szükség lenne. A rendelkezésre álló vízkészletek és műszaki adottságok miatt naponta 0,5–1,5 tómm-nek megfelelő vízmennyiség vezethető be a tóba, azaz a napi párolgási veszteség nem pótolható a tározókból, csakis éves viszonylatban tudják a tó vízforgalmát kiegyensúlyozni. A gyors és jelentős vízállás-növekedés vízpótlással nem érhető el, csak a többnapos nagycsapadékok tudják kiváltani. Sajnos közel három éve történt utoljára vízpótlás a Pátkai-tározóból, holott a tó vízgyűjtőjének jelentős részéről tartja vissza a vizet.

● **Mekkora a tó vízgyűjtője?**
A Velencei-tó hazánk harmadik legnagyobb természetes tava, sekélyvízterű, szikes jellegű tó. A teljes vízgyűjtője 602,3 km² nagyságú. A tó legnagyobb kiterjedésű részvízgyűjtője (383 km²) a Császár-vízhez tartozik, amelynek felső, kb. 75 km²-nyi karsztos területe lefolyás tekintetében részben inaktív. A Császár-víz a teljes vízgyűjtő közel kétharmadáról gyűjti össze a vizeket, éppen ezért van kitüntetett szerepe a vízfolyáson létesült két tározónak, amelyek a sokévi átlagos hozzáfolyás 37 százalékát adják. Ha ezekből nincs vízleadás, a tó szempontjából inaktív hányad jelentősen nő. A tó második legnagyobb befolyója a Vereb-Pázmándi vízfolyás (105 km² vízgyűjtővel), Vereb községnél ered, a tó keleti végébe torkollik, ez időszakosan gyakran kiszárad.

● **Mekkora szerepet játszik a csapadék a vízpótlásban, ennek csökkenése okozhatta az alacsony vízállást?**
A Velencei-tó vize egyértelműen a vízgyűjtőjén lehullott csapadékokból származik. A csapadék közvetlenül tóra hulló része azonnal emeli a vízszintet, a vízgyűjtőre hulló rész összetett – az ember által erősen befolyásolt – összegyülekezési folyamat révén jut a tóba. Az elmúlt évtizedekben a lefolyási hányad (a csapadék azon része, amely lefolyik a felszínről) szinte a felére csökkent, ami nem tett jót a tó vízforgalmának. 2020-ban a tóra hullott csapadék (528 tómm) jelentősen meghaladta

a vízgyűjtőről származó hozzáfolyás (158 tómm) mértékét. A hozzáfolyás csökkenésébe a tározók vízpótlási funkciójának visszaszorulását is beleértjük, így ezek együttes hatása párosulva az egyenlőtlen csapadékeloszlással és az extrém hőmérsékletekből származó párolgási veszteségekkel okozta az alacsony vízállást. A Velencei-tó vízrendszere lefolyási viszonyait tekintve alapvetően vízhiányos terület, ami a tó sekély jellegével karöltve kiemelten

érzékenyvé teszi a tartós aszályos helyzetekkel szemben. A meglévő történelmi feljegyzések és földtani feltárások alapján az elmúlt 1500 év alatt 14 alkalommal száradt ki a tó, ahogy 1866-ban is. Ha nem lennének műszaki szabályozási lehetőségek, valószínűleg átlag feletti kiszáradási eseménnyel kellett volna számolni az elmúlt évtizedekben. A vízgyűjtőre lehullott csapadék mennyiségében az elmúlt közel 30 évben statisztikailag nem mutat-

ható ki csökkenés (az évek közötti, és az éven belüli eloszlásban azonban bizonyítható a változás). Az átlaghőmérséklet ugyanakkor emelkedett, amely fokozott párolgást és csökkenő lefolyást eredményezett a vízgyűjtőn. A vízpótlást szolgáló tározók és a tó szabad vízfelszíneinek párolgása is egyértelműen nagyobb volt. Ráadásul ez egy öngerjesztő folyamat, minél kisebb a vízmélység a sorozatos aszály miatt, annál gyorsabban melegszik fel

a víztest, ami egyre növekvő párolgási veszteséget eredményez.

● **Lehet távolabbi vízforrásból pótolni a Velencei-tó vizét?**

A Velencei-tónak sajátos vízkémiai egyensúlya van, amely elsősorban a vízgyűjtő talajtani és földtani sajátosságaiából következik. Ennek megfelelően alakul a tó ökoszisztémája is. Ha ebbe beleavatkozunk idegen vizek behozatalával, azt kockáztatjuk, hogy egy másfajta ökológiai egyensúly alakul ki, amely akár sokkal kedvezőtlenebb is lehet. Felmerült, hogy karsztvízkészletekből pótolnák a vizet a tóba (erre egyébként már volt példa), de ez felveti az ivóvízbázisaink mennyiségi veszélyeztetésének lehetőségét, amit senki nem vállalna be szívesen. Hozzáteszem, az ehhez szükséges infrastruktúra foglalt, a funkcióváltásnak nincs realitása.

● **Nyáron hetekig foglalkozott a sajtó a velencei-tavi halpusztulással. Víztisztítási probléma okozhatta ezt a jelenséget?**

A Velencei-tó vízminősége alapvetően nem rossz, és a korábbi években sem volt a tó vízminőségével különösebb probléma. A nyáron észlelt halpusztulás oka vélhetően az oxigénhiány volt, bár ezt az utólagos vizsgálatok csak részben támasztották alá. A halpusztulás a tó keleti és középső részét érintette. Ezekben a vízterekben a legkritikusabbnak számító hajnali órákban végzett utólagos mérések – mivel éjszaka nincs oxigéntermelés csak fogyasztás – nem igazolták »

az oxigénhiányt. Ugyanakkor, sekély vízű tónál a gyors felmelegedés jelentősen és váratlanul csökkentheti az oldott oxigén koncentrációját, amely kedvezőtlen halélettani fázisban okozhat hasonló jelenséget. Ívási időszakban a halak kondíciója romlik, az oxigénhiányt rosszabbul viselik. A drasztikus melegedés az ikrarakást is megzavarja, ez is vezethet pusztuláshoz. Elgondolkodtató az amurok tömeges elhullása. Az amur behurcolt halfaj (Kínában és Szibériában őshonos), annak idején a csatornák, tározók „növénymentesítésére” telepítették őket hazánkba. Az amur folyóvízi hal, kell neki az áramló vízközeg, ezért nem is szaporodik nálunk természetes körülmények között. Bár a hazai nemesítési tevékenységeknek köszönhetően tolerálja az állóvízi körülményeket, elképzelhetőnek tartom, hogy alkalmazkodási képességeiben – az eredeti életmódját kódoló genetikai állomány miatt – lehetnek zavarok stresszhelyzetben. Hozzáteszem, az ökológus kollégák egyáltalán nem bánják, ha eltűnik az amur a Velencei-tóból. Kifejlett példányai komoly károkat okoznak a nádállományban.

● **Mennyire károsítja az ökoszisztémát a tartósan alacsony vízállás?**
Az alacsony vízállásnak jelentős szerepe van a víz gyors átmelegedésében, így jelentősen károsítja az ökoszisztémát. De ne felejtjük el, hogy a tó

szabályozása nélkül ennél is kedvezőtlenebb állapot fordult volna elő. Azaz, ha a Velencei-tó természetes állapotában lenne, az ökológiai állapota folyamatosan átalakulna, amit nem rónánk fel senkinek, legfeljebb a klímaváltozás számlájára írnanék. A sekély tavak sorsa egyébként a feltöltődés, szó szerint a lassú megszűnés. Ebbe avatkozunk bele, amikor rendszeresen kotorjuk víztereinket, hordalékfogókat építünk, vagy amikor javítjuk áramlási viszonyainkat.

● **Mennyire befolyásolja a Velencei-tó vízminőségét az iszapkotrások, a náddal borított területek kiterjedésének változásai?**

A mederkotrás alapvetően vízminőség-javító hatású, mivel a még nem lebomlott szervesanyagot is eltávolítja, az a zagytéren oxidálódik, így nem fogyasztja az oldott oxigént, mindemelett a tó tápanyagtartalma is csökken. A kotrás a vízmélységet is növeli, mivel a visszamaradt mederanyagból költőszigeteket építettek. A mechanikai kotrás felkavarhatja a kiülepedett foszfort, amely okozhat vízminőségromlást, viszont a Velencei-tó esetében hidromechanizációs kotrás történt, amely zárt csővezetékbe szívta az üledéket. A kotrások a Velencei-tó áramlási viszonyait is javították, a friss víz áramlásáról lefűződött területek ismételt bevonásával ezeken a területeken növekedett az oxigénellátottság,

a biokémiai folyamatok kedvező irányba mozdultak el. A mederkotrással párhuzamosan a tóba torkolló vízfolyások mederrehabilitációja és a vízfolyásokra épített hordalékfogó tározótérek is megújultak a közelmúltban, így lényegesen kisebb hordalék érkezik a tóba. A nádasok jelenléte a sekély vízű tavaknál kifejezetten kívánatos, a szervesanyag lebontásának és a növényi tápanyagok beépülésének fő színterei, ökológiai értékéről és partvédelmi szerepéről már nem is beszélve. A nádasok kiterjedését alapvetően a vízmélységi viszonyok határozzák meg, a magas vízborítás nem kedvez a növénynek. Az alacsony vízállás növeli a kiterjedésüket, ami egyértelműen javítja a vízminőségi jellemzőket, különösképp helyes nádgazdálkodás mellett. Többek között ezért sincs egyértelmű összefüggés a vízállás és a vízminőség között.

● **Ezek szerint a kotrások és a nádvágások nem játszottak szerepet a halpusztulásban?**

A hidromechanizációs kotrásnak szinte biztos, hogy nincs köze a pusztulási jelenségekhez. A kotrás épphogy eltávolítja az oxigénigényes szervesanyagokat, javítja az áramlási viszonyokat. A Velencei-tó tápanyag- és oxigénháztartási, valamint szervesanyag-lebontóképesség mutatói egyaránt jók, még a kis vízállás ellenére is. A mederkotrás beavatkozás előtt – kötelező

elemként – ökológiai szakértői tanulmányt és nádgazdálkodási tervet kellett készíteni, a beruházás alatt pedig szigorú előírások mentén lehetett minden bizonnyal a műveleteket végezni. Ez egyfajta protokoll, minden hasonló esetben egyenszilárdan jár el a hatóság.

● **Sokan az építőipari beruházásokat okolják a tó állapota miatt. A Velencei-tó partján folyó építkezések, a vízparti telkek – nagyobb beépíthetőség kedvéért történő – átminősítése mennyire hathatott a vízállásra?**

A part beépítettségi viszonyainak – ha az nem érinti a part vonalát – elméletileg nincs hatása a vízszintre. A Velencei-tó menti települések ivóvízellátás céljából nem vesznek ki vizet a tóból, így a fokozódó ivóvízigény sem fejthet ki hatást. Új vízkivételt ilyen sérülékenység mellett amúgy sem engednének. A beépítettség pedig inkább növeli a lefolyást, amely a tó szempontjából vízkészletnövelő hatású.

● **Elképzelhető, hogy a halpusztulásért nem csupán az oxigénhiány tehető felelőssé, hanem a part menti építkezések során valamilyen vegyi anyag juthatott a vízbe?**

Egy partfal felújítás során semmilyen toxikus anyag felhasználására nincs szükség, semleges, úgynevezett inert építőanyagokat szokás ilyenkor használni. Egyébként a vízvizsgálatok sem mutattak ki kémiai kockázatos anyagokat.

● **A tó egyre népszerűbb a turisták körében, és a part menti beruházások száma is nő. Bírni fogja a tavi ökoszisztéma ezt a terhelést?**

Az épített környezet hatótényezőinek növekedése természetesen hatást gyakorol a tó élővilágára (ha másért nem a hang- és fényszennyezés útján), azonban a feltételezett többletterhelés mértékét és annak hatásvizsgálatait nem lehet jelen helyzetben megjósolni, az nagyban függ az önkormányzatok

és az ott élő és szabadidőjüket töltő egyének magatartásától. Az azonban biztosan kijelenthető, hogy a tó tűrő- és alkalmazkodási képessége az elvárt ökoszisztéma-szolgáltatást tekintve korlátos.

● **Eltekintve a turisztikai és gazdasági hatásoktól, fel kell hagyni a tó szabályozásával, és nem beavatkozni a természetes folyamatokba?**

Bármennyire fájó is ezt hallani a tó környékén élőknek és a turistáknak – a sekély tavak esetében, mint amilyen a Velencei-tó – a vízállások ilyen mértékű változása természetes folyamatnak tekinthető. A tó életében ezek a helyzetek megszokottak, az élővilága – még ha halpusztulás árán is – képes alkalmazkodni a vízállás szélsőséges helyzeteihez. Véleményem szerint, ha már egyszer szabályozásra került a tó, nem szabad azt felhagyni. A tározók időszakos funkcióvesztése szintén emberi tényezőknek köszönhető, amely talán az egyik legerősebb

beavatkozás a tó vízforgalmába. Elő kell segíteni, hogy a tározók betöltsék a vízpótló funkciójukat, ekkor várható a legtermészetközlebbi állapot a meglévő műszaki állapot mellett.

● **Szükség van azonnali beavatkozásra, vagy elég egy hosszú távú velencei-tavi stratégia?**

A Velencei-tó úgynevezett átmeneti vízforgalmú (szemisztatikus) tó, vízjárására a rendszertelenség a jellemző, akár időnként ki is száradhat(na). Ez tény. A mesterséges vízszintszabályozás célja, hogy a vízszintcsökkenést mérsékelje. Ha a relatíve kis méretű és lecsökkent lefolyási hányaddal rendelkező vízgyűjtőn huzamosabb ideig vízhiány alakul ki, a csapadék és hőmérsékleti viszonyok miatt, akkor számolni kell az alacsony vízállással. Vízminőség szempontjából az alacsony vízállás alapvetően nem jelent problémát, a vízhasznosítást, azon belül is elsősorban a rekreációs célú vízhasználatokat nehezíti meg.

A kialakult helyzet elsősorban esztétikai problémát jelent. A reális megoldást a Pátkai- és Zámolyi-tározók, valamint a Császárvíz összekötő szakaszának átfogó rekonstrukciója jelentené. Itt kell a tározási kapacitást és a tározási feltételeket javítani. Ha megtörténik a tározók kotrása, a műtárgyak felújítása, a földművek stabilizálása, akkor nagyobb és jobb minőségű víztömeg visszatartására van lehetőség, ami kompenzálja a tartósan vízhiányos állapotok miatt kialakuló vízhiányt a Velencei-tóban. Ehhez persze az is szükséges, hogy a tározók jelenlegi terhelése (szennyezése) jelentősen csökkenjen. Ennek eléréséhez vissza kell állítani a tározók elsődleges, azaz vízpótlási funkcióját. A halnevelés, a horgászat növeli a tározók szervesanyag- és növényi-tápanyag-terhelését, amely fokozott algaprodukciót eredményez, ez pedig potenciális kockázat a Velencei-tó vízminőségére.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

Helyreáll

a Ludovika szoborgyűjteménye

A Nemzeti Köszolgálati Egyetem alapítása óta kiemelt cél az egykori Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia hagyományainak őrzése, amelyek közé tartozik az olyan materiális értékvisszahozás, mint a park területén egykor megtalálható szobrok visszaállítása. Az egyetem vezetése által kitűzött cél lassan megvalósulni látszik: az Orczy-parkba egymás után érkeznek a bronzból öntött szobrok és másolatok. Az eddig felavatott, és a később érkező alkotásokról Csikány Tamás dandártábornokkal, a Nemzeti Köszolgálati Egyetem tudományos rektorhelyettesével beszélgettünk.

„1938-tól a fegyvernemek védőszentjeinek szobrokat állítottak az akadémia kertjében. Szent László és Szent Borbála szobrai a főépület nagyrét felőli oldala előtt kaptak helyet, a lovasság védőszentjének, Szent Györgynek a szobrát a nagyrét déli oldalán, míg az 1941-ben felavatott Szent Kristóf-szobrot a csónakázótóttól északra helyezték el. A tűzerek védőszentjének egy másik szobrát is emeltek az akadémia tűzér-szárnyában. Egy kivételével mindegyik műalkotás Oláh Sándor munkája. A főépület hátsó falánál álló Borbála-szobor Dabóczi Sándor alkotása. Innentől fogva a végzős akadémikusok felavatásuk előtt mindenkor megkoszorúzták vezérlő eszményképeik szobrát” – olvasható a Zrínyi Kiadó online könyvtárában. A négy szobor a II. világháború után különböző helyekre került, ma is köztérnek díszei. »

Lestyán-Goda János szobrászművész az általa készített Szent László szobor előtt, az Orczy-parkban.

Szent László, a gyalogság védőszentje

A legújabb szobormásolat, amelyet visszahelyeztek az Orczy-parkba, Szent Lászlót, a gyalogság védőszentjét ábrázolja. Az 1938-ban felállított műalkotást Oláh Sándor készítette, azonban a szobor a II. világháborút követően Sümegre került, és ma is ott áll. Szent László bronzszobrának másolata Lestyán Goda János szobrászművésznek köszönhetően az Orczy-kertben, a Campus körúton, az Oktatási Központ mellett kapott helyet. „Reméljük, ez a hely a jövőben méltó helyszíne lesz a fegyvernemi nap ünnepségének is, s talán nem oly soká a gyalogosok, lövészek zarándokhelyként fogják tisztelni. Az egykori szoborállítók akaratának megfelelően” – fogalmazott Csikány Tamás. »

SZENT LÁSZLÓ

Buttler János

– Az Akadémia
legbőkezűbb
támogatója

A Ludovika Akadémia alapításánál gróf Buttler János kiemelkedő szerepet vállalt: pénzadománya megkönnyítette az intézmény indulását. Már 1872-ben felmerült egy, a gróf tiszteletére készült szobor állíttatása, de csupán 1903-ban avatták fel Senyey Károly jól sikerült művét, szemben az Akadémia főépületének hátsó homlokzatával. A II. világháború után elkerült szobor a Hadtörténelmi Múzeum kertjéből származott vissza először a főépület lépcsőházába. Gróf Buttler János hatalmas büsztje jelenleg méltó helyen van, a róla elnevezett kávézó hátsó, fákkal körülölelt terét díszíti.

Szent Borbála, a tüzérek védőszentje

Dabóczi Mihály, erdélyi mester 1939-ben – a háborús idők bronzhiánya miatt alumíniumból – készített alkotása a Komló község Szent Borbáláról elnevezett római katolikus templomában található szobor másodpéldánya, amely jelenleg a tápiószentmártoni Borostyán Idősek és Mozgáskorlátozottak Otthona parkjában található. A tudományos rektorhelyettes kiemelte, akár visszaigénylésről is lehetne szó, azonban nem szeretnék a köztereken már megszokott műalkotásokat „elvenni a lakosságtól”. A szobor bronzból készülő másolata hamarosan elfoglalhatja méltó helyét az Orczy-parkban.

Szent György, egykor a lovasság, ma a rendőrség, belügyi dolgozók védőszentje

Szintén Sümegen található Oláh Sándor harmadik bronzszobra, amelynek másolatát a Rendészettudományi Kar hallgatói által gyakran látogatott területre tervezik felállítani. A Sümegen található alkotásokat a város önkormányzata a Hadtörténelmi Múzeum kertjéből igényelte meg, feltehetően díszítő funkciójuk végett.

Szent Kristóf, a gyorscsapatok védőszentje

Az 1941-ben felavatott, szintén Oláh Sándor keze munkáját dicsérető alkotás ma Tápiógyörgye központjában áll. Reményeink szerint a következő év elején készülhet el a bronzmásolat, és a tervek szerint az Orczy-tó partjának valamely pontján kap majd helyet – hiszen „Kristóf közelében mindig kell lennie víznek” – szögezte le Csikány Tamás. A szobor kapcsán kiemelendő, hogy a katonák az áldást nem fegyverekre vagy harcra kérték, hanem arra, hogy a gépkocsizók és a harcokozások, kerékpározók mindennapi feladataik teljesítéséből, emberségüket megtartva, épségben térhessenek haza.

A szobrok felújítása mellett új büsztök felállítása is a Ludovika gyűjteményének helyreállítását, bővítését mutatja. A négykar tiszteletére a hatalmas Buttler-büaszt helyére készíttendő szoborcsoport a Ludovika Főépület félemeleti lépcsőfordulójában található meg méltó helyét, hangsúlyozta Csikány Tamás, tudományos rektorhelyettes.

Szöveg: Pap Melinda Patrícia

Fotó: Szilágyi Dénes, HM-HIM

TISZTELET AZ ALAPÍTÓNAK: A MÁRIA LUDOVIKA- SZOBOR

Az Orczy-parkban található köztéri szobrok közül a legpatinásabb a Mária Ludovika-szobor, amely mind közül a legszorosabban kötődik az egyetem történetéhez.

Az 1903 óta kisebb-nagyobb megszakításokkal jelenlegi helyén álló, háromalakos szoborcsoport a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia alapításának állít emléket. A középső szobor Mária Ludovika királynét ábrázolja, aki, mint köztudott, koronázási ajándékából ötvenezer forint felajánlásával segítette a katonai tanintézet létrehozását.

A szobor azt a képzeletbeli mozzanatot örökíti meg, amikor a királyné átnyújtja az Akadémia alapítólevelét a tőle balra álló József nádornak, az akadémia megvalósítását szorgalmazó főhercegnek. A királyné jobbán Buttler János grófot mintázta meg a szobrász, aki a Ludovika Akadémia létrejöttét szolgáló alapítvány létrehozója és legbőkezűbb adakozója volt. A szobor tervét a Ludovika akadémikusai készítették.

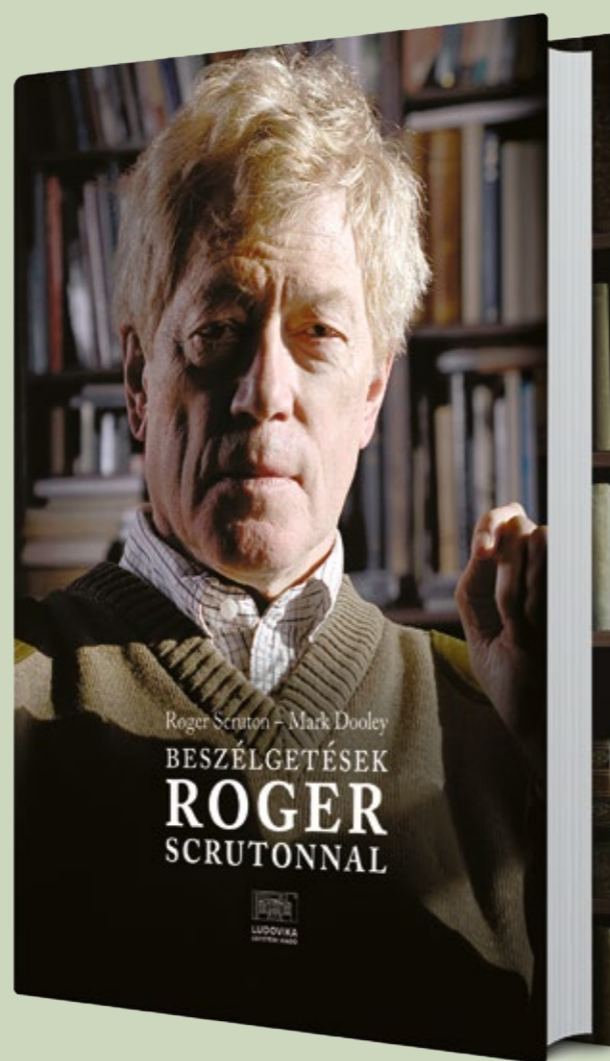
Az időszerű portrécötlet

A Beszélgetések Roger Scrutonnal hasznos könyv: kontextusba helyezi a filozófus munkásságát, illetve tanácsokat ad, hogy mit érdemes még tőle elolvasni.

Sir Roger Scruton brit konzervatív filozófus és gondolkodó számtalan műfajban próbálta ki magát, s mutatta meg a konzervatív szemléletmód érvényességét. Életműve védőbeszéd a Nyugat szellemi, tudományos, gazdasági és politikai hagyománya mellett. Ezen túl Sir Roger Scruton azon kevés nyugati szellemi kiválóság közé tartozott, aki szerette és értette Közép-Európát. Azt vallotta: Közép-Európára a kontinens nyugati felének jobban oda kellene figyelnie. Közép-Európa egyszerre volt számára a negatív példa – a 20. századi történelme miatt –, ugyanakkor a pozitív is: a politikai, társadalmi lehetőségek vonatkozásában úgy vélte, e régióban megvalósulhat mindaz, amiben ő maga is hitt. Így már a rendszerváltást megelőzően aktív szerepet vállalt térségünkben: többször is megfordult Magyarországon, Lengyelországban és Csehszlovákiában. Jelentős szövetségese volt a rendszerellenes, demokratikus keleti mozgalmaknak, és személyes barátja Orbán Viktor miniszterelnöknek.

„Nagyon jó, hogy megjelent, ideje volt már!” – írta Orbán Balázs, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai ügyekért felelős államtitkára a Facebookon a hír alá, amelyben a Ludovika Egyetemi Kiadó bejelentette a nagyközönségnek a kötet megjelenését. Valóban időszerű a könyv, hiszen a nemrégiben elhunyt Scruton emberi oldalát mutatja meg. A kötet a társszerző, Mark Dooley filozófus otthonában, a wiltshire-i Sunday Hill Farmon tett háromnapos látogatása alkalmával folytatott beszélgetéseket tartalmazza.

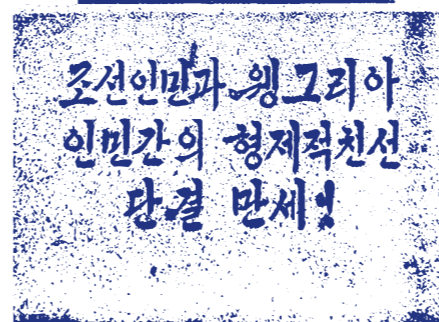
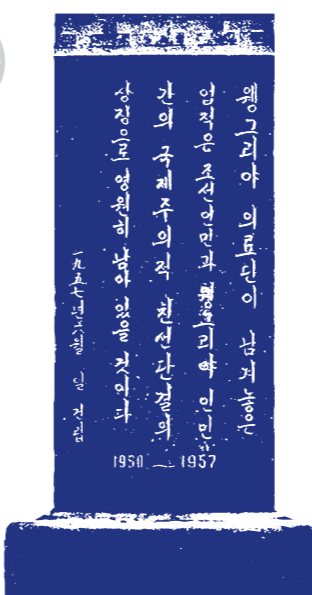
E beszélgetésekben Dooley ráveszi Scrutont, hogy őszintén beszéljen azokról, akik személyesen és intellektuálisan formálták őt. Scruton minden korábbi önéletrajzi vallomásánál mélyebbre hatolva ez a könyv feltárja, ki(k) és mi formálta a brit filozófus gondolkodását. Ugyanakkor az is kiderül, mit mondott a kommunista Csehszlovákiában tartott illegális szemináriumok résztvevőinek. Az olvasó az alapos és átfogó portré elolvasásával nemcsak Scruton gondolataiba nyer

mélyebb betekintést, hanem közel sem szokványos életútjába is. Bármennyit is tudjon valaki Roger Scrutonnal, ebben a könyvben annál egy kicsivel többet fog találni. Aki jól ismeri az életművét, az e kötetrel még jobban elmélyülhet benne. Ám annak is élvezetes olvasmánya lesz, aki alig hallott még valamit Roger Scrutonnal.

Szerző: Sarnyai Tibor

Roger Scruton – Mark Dooley: Beszélgetések Roger Scrutonnal. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

Magyar felirat egy koreai kórház kertjében

Hogy kerültek 1950-ben magyar orvosok Észak-Koreába? Milyen feladattal érkeztek, és sikerült-e azt elvégezniük?

Miként építettek kulturális kapcsolatokat?

Egy közelmúltban megjelent kötet a korabeli forrásokra támaszkodva igyekszik megválaszolni e kérdéseket.

sebesültjeinek gyógyítását. A koreai kiküldetést a kalandvágy, az ismeretlen iránti érdeklődés, az anyagiak vagy éppen a szakmai kihívás motiválhatta. A jelentkezőket természetesen vizsgálták párttagságuk, politikai és katonai képzettségük, szolgálati beosztásuk és jellemvonásaik alapján. Az akkori ideológiai testvériség jegyében összesen nyolc magyar csoport dolgozott több helyszínen is, gyakran borzalmas háborús körülmények közepette a félszigeten. Az egymást váltó turnusokban több mint 200 magyar orvos, nővér és egészségügyi munkatárs vett részt egészen 1957-ig.

A Koreába utazó magyar orvosok között az orvosi szakma majd minden szakterülete megjelent. Intézményüket először Rákosi Mátyás Kórháznak nevezték, majd 1956-ot követően Koreai Magyar Kórházként emlegették a hivatalos iratokban. A magyar orvosok munkájának emlékét máig őrzi

egy kétnyelvű emlékoszlop a kórház kertjében.

Csoma Mózés Korea-kutató, jelenleg Magyarország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a Koreai Köztársaságban és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban. Nemrégiben megjelent kötetében arra vállalkozik, hogy az elérhető források alapján rekonstruálja a magyar orvoscsoportok koreai tevékenységét. Könyvének fontos része az a képanyag is, amelyet részben az egykori csoporttagok hagyatékaiból sikerült felkutatnia. A monográfia egy olyan történetről lebbenti fel a fátylat, amelynek részleteiről eddig nem sokat tudtunk.

Szerző: Sarnyai Tibor

Csoma Mózés: Rákosi Mátyás Kórház, Észak-Korea. Magyar orvoscsoportok a Koreai-félszigeten, 1950–1957. Pro Militum Artibus. Sorozatszerkesztő: Padányi József. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021.

IMPRESSZUM ● **bonum publicum** a Nemzeti Köszolgálati Egyetem magazinja ● IX. évfolyam 7. szám. ● Felelős kiadó: Nemzeti Köszolgálati Egyetem
● A kiadásért felel: Koltay András rektor ● Főszerkesztő: Szilágyi Dénes, email: bonum.publicum@uni-nke.hu ● Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán
● Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka ● Újságírók: Bárdos Mónika, Békefi Miklós, Gyertyánfűné Kovács Lilla, Pap Melinda, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor, Zavodnyik Blanka
● Hirdetések: Albert Máté Tibor, Darabos Dávid és Fehér Angéla ● A szerkesztőség címe: NKE Tóparti épület, 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. ● Tel.: (1) 432-9000/20409
● Címlapfotó: Szilágyi Dénes ● Stockfotó: Depositphoto ● Nyomdaipari munka: PAUKER Nyomdaipari Kft. ● Felelős vezető: Vértess Gábor ügyvezető igazgató

LUDOVIKA SZABADEGYETEM

A MAGYAR KÖZIGAZGATÁS TÖRTÉNETE

**Újra jelenléti előadásokkal indul a Ludovika Szabadegyetem!
Meghívott előadóink ezúttal a magyar közigazgatás
történetét járják körbe.**

A programok ingyenesek, amelyekre minden érdeklődőt
szeretettel várunk!

Helyszín: Ludovika Campus, Oktatási Központ – II. előadó

Tervezett program:

- 2021. 10. 26.** Dr. Csősz László: *Magyarország közigazgatása a két világháború között (1920–1944)*
- 2021. 11. 02.** Dr. Suslik Ádám: *Az önálló magyar haderő katonai igazgatása (1867–1944)*
- 2021. 11. 09.** Dr. Balogh János Mátyás: *Magyar külügyi szervek (1867–1944)*
- 2021. 11. 16.** Ruzsa Éva: *A (vár)megyei közigazgatás (1867–1989)*
- 2021. 11. 23.** Dr. Mikó Zsuzsanna: *A magyar központi közigazgatás (1945–1989)*
- 2021. 11. 30.** Dr. Germuska Pál: *A magyar honvédelmi igazgatás (1945–1989)*

A tervezett programok az előadók elfoglaltságának
függvényében változhatnak.

Felhívjuk szíves figyelmét, hogy a rendezvényen való részvétel feltétele
a védettségi igazolvány és a személyazonosító okmány együttes felmutatása.
Az okmányokat a biztonsági szolgálat a beléptetés során ellenőrzi.

Ludovika ZENESZALON

JELENLÉTI FORMÁBAN TÉR VISSZA NÉPSZERŰ KULTURÁLIS PROGRAMSOROZATUNK!

Előadók:

Dr. Horváth Attila – tanszékvezető egyetemi tanár
Szilasi Alex – Liszt Ferenc-díjas zongoraművész

Helyszín:

NKE Ludovika Főépület, Széchenyi Díszterem

Időpontok:

2021. november 3. (szerda), 18:30

2021. december 1. (szerda), 18:30

További részletek az NKE honlapján!

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM
LUDOVIKA

**A rendezvény védettségi igazolvánnyal látogatható
és ingyenes, de regisztrációhoz kötött.**

LUDOVIKA PODCAST

Hamarosan az alábbi streaming szolgáltatók felületein:

